

408.92
4512

LIBRARIES
STACKS
JAN 13 1970

Volume 8

October, 1910

Number 3

AMERIKA ESPERANTISTO

A MONTHLY MAGAZINE OF ESPERANTO TO THE WORLD LANGUAGE.

PER COPY 10c, PER YEAR \$1.00, IN FOREIGN COUNTRIES \$1.25.

Propaganda Lecture Tour

Mr. Baker's lecture tour will begin in October with the states east of Mississippi, following immediately with western states, and if you would like to put on this lecture in your town you should write us **RIGHT NOW**. A dozen towns were missed in the spring because they wrote after the route in their state was closed.

Mr. Baker is giving lectures on Esperanto for exactly one-half the minimum fee for his other lectures, and because of the expensive printing, circularizing and correspondence necessary to manage such a tour, this amount will cover expenses only when the towns are dated close together. He cannot double back over several hundred miles of railroad to make your town.

We guarantee a date satisfactory to you, and will not offer you a Saturday night unless you want it.

If you will take hold of this with determination and resolution, you can add a good number of converts to the Esperanto cause in your town. Here are some general directions which we wish to offer for the management of a lecture in the ordinary town. It's for you to decide how well they will apply to yours.

HOW TO MANAGE A LECTURE.

You will find in this magazine a four-page advertisement, such as is usually used by a lecturer's advance agent. Take this advertisement to the pastor of your leading church, or to the president of any society which is making a progressive fight for popular interest. Explain to him that the very best way to interest people in his work is to show his own interest in up-to-date subjects. Play up the entertainment feature strongly—everybody likes to be entertained, and Mr. Baker is a professional platform entertainer.

Offer to take a few tickets yourself, and to sell a few; enlist the co-operation of other Esperantists in your city, and the other progressive people who are always willing to "boost" a good lecture.

See that the newspapers have plenty of complimentary tickets.

Give complimentary tickets to all ministers who will announce the lecture, and to prominent educators. Give one ticket at each place where a window card is put up—a ticket judiciously given away brings a paid admission to the lecture.

Don't consider it beneath your dignity to sell tickets! The lyceum, Chautauquas, grand opera, colleges—many of the best public enterprises exist only because somebody had the devotion and energy necessary to pass the subscription list.

Don't be afraid of failure—energetically managed the lecture cannot fail!

Our Terms.

Twenty-five dollars, payable the night of the lecture. We pay all travel and hotel bills and furnish, free except express charges, the following: Twenty-five window cards 11x14 inches, with blank space for date, etc.; 500 distribution circulars, four-page, 7x10 inches. Mimeographed material for newspaper articles. Electrotyped newspaper engravings (loaned). Tickets for reserved seats, general admission, children and complimentary.

It is better to charge admission than to let a small committee stand the expense. Lectures cost something, they're worth something, and the audiences are seldom smaller, always better, if an admission fee is charged. People are apt to judge a thing by what it costs them.

If you're interested, write or telegraph, and we'll hold the route open in your state as long as possible.

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY
700 EAST FORTIETH STREET : CHICAGO

BOOK DEPARTMENT

Prices include postage. Terms, cash with order. Add ten cents for exchange on local checks. One-cent stamps accepted for small amounts. Write orders on separate sheet—apart from correspondence on other matters. Address all letters and make all remittances payable to AMERICAN ESPERANTIST COMPANY, 708-714 EAST FORTIETH STREET, CHICAGO.

THE AMERICAN ESPERANTO BOOK.

Extra Cloth Binding.....	\$1.00
Limp Leather Pocket Edition.....	1.25

Ever since its publication in 1907, the sales of The American Esperanto Book have exceeded, in America, the combined sales of all Esperanto text-books, both domestic and imported. The Esperanto text and exercises are by Dr. Zamenhof, author of the language. The grammar and commentary are by Arthur Baker, written in the United States language, especially for Americans. The Esperanto-English vocabulary is very large and complete. The English-Esperanto contains several thousand selected English words with translation. Total 320 pages.

COMBINATION PRICES

Cloth Book and Magazine, one year.....	1.50
Magazine one year, Paper Book FREE..	1.00
Paper book and Magazine, six months..	.60

CLUB DISCOUNTS

Cloth Book and Year Subscription (clubs of five)	\$1.20
Leather Book and Year Subscription (clubs of five).....	1.40
Paper Book and Year Subscription (clubs of five)	.75
Paper Books and Six Months' Subscription (clubs of five).....	.45
Cloth Book, five or more.....	.75
Leather Book, five or more.....	1.00

The rate indicated as applying to clubs of five applies to subsequent orders in any quantity from Esperanto club or bona fide subscription agent.

SPECIAL TERMS

We supply "on sale" copies of the American Esperanto Book only, in cloth or paper binding, to the proper officer of an Esperanto club, or to a responsible agent, remittance subject to sale; unsold copies to be returned at our demand, in good order, charges paid by shipper.

Cox Grammar and Commentary.....	\$1.00
Esperanto in Fifty Lessons (Privat)....	.50
The Pictorial Esperanto Course (Mann)	.35
The Esperanto Teacher (Helen Fryer)..	.25
The Standard Course of Esperanto (Bullen)	.25
In Cloth Binding	.50
A Primer of Esperanto (O'Connor).....	\$ .10

TEXT BOOKS IN ESPERANTO

Esperanta Sintakso (Fruetier).....	.45
First Reader (Lawrence)	.25
Frazaro (Henri de Coppet).....	.45

Karlo (a First Reader, by Edmond Privat)	.15
Komercaj Leteroj (Berthelot kaj Lambert)	.20
Komerca Sekretario (J. R. Sudria).....	.20
Kondukanto kaj Antologio (Grabowski)	.60
Konkordanco de Ekzerco (Wackrill)..	.35
Kurso Tutmonda (Emile Gasse).....	.25
Lingvaj Demandoj (Zamenhof)	.25
Matematika Terminaro (Raoul Bricard)	.25
Muzika Terminaro (F. de Menil).....	.20
Praktika Frazaro (Borel).....	.10
Pri la Elparolado de Esperanto (Moch)	.30
Tutmonda Lernolibro por Paroligi Esperanton	.35
Unua Legolibro (Kabe)	.55

DICTIONARIES

Esperanto-English Dictionary (Motteau)	\$ .65
English-Esperanto Dictionary (Rhodes)..	2.00
English-Esperanto Dictionary (Hayes-O'Connor)	.65
Vortaro de Esperanto (Kabe)	1.20
Enciklopedia Vortareto de Esperanto (Verax)	1.80
Plena Vortaro Esperanto-Esperanta (Boirac) Two Volumes	2.50
Dictionnaire Esperanto-Français	.60
Du Mil Novaj Vortoj (Boulet)	.45
Universala Vortaro (Zamenhof).....	.30

LITERATURE AND DRAMA

A B C (Orzeszko-Ender)....	.15
La Abatejo de Westminster (Irving-O'Connor)	.15
Advokato Patelin (Evrot).....	.25
Aladin, au La Mirinda Lampo (Cox).....	.20
Aladino kaj Palomido (Maeterlinck-Eliot)	.25
Ama Bileto (Balucki-Ender).....	.15
Anatomia Vortaro (Medicina Esperantista Grupo)	.45
Angla Lingvo Sen Profesoro (Bernard-Moch)	.30
An Hour of Esperanto (Cart-J. B. and M. Cox)	.20
La Antaŭdiro (Charles Stewart)	.20
Aoro (Esperanto Stenography)	.15
Aspazio (Svjentokovski—L. Zamenhof)..	.75
La Avarulo (Moliere-Sam Meyer).....	.25
Aventuroj de la Kalifo (Cox).....	.15
Barbiro de Sevilla (Beaumarchais-Meyer)	.30
Bardell Kontraŭ Pickwick (Dickens-Morrison)	.20
Boks kaj Koks (Morton-Stewart).....	.20
Bona Sinjorino (Orzeszko-Kabe)	.10
Brazilio (Backheuser)	.35
Bukedo (Lambert).....	.65
Cent Dek Tri Humorajoj (Loira).....	.15
Cikado de Formikoj (Labiche kaj Legouve)	.20

ARTHUR BAKER—HUMORIST
Digitized by Google

ESPERANTO

EVERYBODY has heard something about Esperanto, the language which is so much easier to learn than any other, and which, it is expected, will one day be the only secondary language for all people. That is, the French will know French and Esperanto, the English their own language and Esperanto, the Japanese will know theirs and Esperanto, and in this way the whole world will possess a common, mutual, secondary language. Just what progress the idea has made; what world congresses have been held, where thirty or forty nations joined in the use of this one tongue; how international magazines and hundreds of books are already printed in Esperanto--these and many other phases of this fascinating subject are discussed in a lecture by Arthur Baker, who for some years has taken a leading part in the propaganda of the international language idea in America. As the author of books and pamphlets on the subject, and editor of the magazine, "Amerika Esperantisto," Mr. Baker is especially well qualified to speak about Esperanto.

His style of lecture mingles instruction with entertainment. On the theory that it is not what an auditor hears, but what he remembers, that counts, Mr. Baker holds the attention of hearers by an unceasing display of verbal fireworks. He radiates wit and humor of the most refined type.

Mr. Baker has been declared by more than one eminent critic to be the best lecturer in America. He does not pound the pulpit nor yell; his voice is never louder than just enough to be heard clearly in the farthest corner of the room. His personality is so unobtrusive that he may correctly be said to disappear behind his sentences.

Under cover of the entertainment you are convinced that this new language is worth learning. Incidentally, Mr. Baker gives a short lesson, and may even sing a song in Esperanto.

Cordially yours.

THE MANAGERS

ANTAŬPAROLO

Ĉar la Tutmonda Jarlibro, kiun ni preparis por la jaro 1913, aperis nur en la monato Aŭgusto de tiu jaro, ni decidis, ke ĝi portos la datojn 1913-1914, kaj ke nova eldono de tiu libro ne aperos dum la jaro 1914. Tamen, ĉar jam en Septembro 1913, tio estas baldaŭ post la apero de la libro, ni ricevis sufiĉe multajn dokumentojn por la estonta eldono, ni konsciis, ke la personoj, kiuj kutimas uzi la Tutmondan Jarlibron, estus tre ĝenataj, se ili devus atendi ĝis la apero de la eldono por 1915. Ni do petis pluan materialon de la naciaj societoj kaj de niaj korespondantoj, kiuj plej afable sendis ĝin al ni. Ni do decidis publikigi la jenan aldonon. Ĝi estas sendota al ĉiuj aĉetintoj de la Tutmonda Jarlibro 1913-1914, kontraŭ respondkuponon, kaj senpage aldonota al la ankoraŭ nevenditaj ekzempleroj de tiu libro. La prezo de la Tutmonda Jarlibro Esperantista 1913-1914 restas fiksita je Fr. 3,50 (Sm. 1,400).

Se en tiu ĉi aldono troviĝas ankora ŭ kelkaj mankoj, niaj gesamideanoj bonvolu konsideri, ke ni estas nur homoj, kaj sekve eraremaj, kaj ili volu esti indulgaj. Ni faris ĉion eblan por ke ĉiu ŝanĝo estu notita.

La korektita oficiala parto aperis aparte sub la titolo : Fundamentaj dokumentoj 1914, kaj estas aĉetebla je la prezo de Fr. 0,25.

La Tutmonda Jarlibro por 1915 aperos je la fino de Majo 1915, sed ni akceptos la materialon nur ĝis la fino de Marto de la sama jaro, ĉar la kunmeto kaj la korekto de la presprovaĵoj postulas multe da tempo, precipe kiam oni havas multajn aliajn aferojn por fari samtempe, kaj ni deziras ke la libro aperu plej akurate je la fiksita dato.

Al niaj kunlaborintoj, kaj al niaj kunlaborontoj, kiujn ni deziras kiel eble plej multenombraj, ni esprimas plej sincerajn dankojn.

Plej speciale ni dankas : S^{roj}n Prof. Christaller, el Stuttgart; Fessenden, Newton Centre (Mass.); Prof. R. Friedrich, Prostejon; Tellini, Bologna, pro la tre ĝustaj korektoj senditaj.

Por la Redakcio de la Tutmonda Jarlibro Esperantista,

E. FERTER-CENSE.

plafono, kaj marmora statuo de Kristo diranta "Venu al mi, lacigitaj, kaj mi vin refreŝigos," kopiita laŭ Thorwaldsen. Sed la plej bela estas la Sigismunda kapelo, en plej pura kaj plej bela renesanco "de tiu flanko de Karpatoj," farita de Bartolomeo Berecci. Sur muroj troviĝas subtilaj skulptaĵoj de floroj kaj fruktoj, faritaj de Cina de Sienna kaj donantaj al la kapelo aspekton de agrabla freŝeco. Tomboj el ruĝa marmoro reprezentas dormantan Sigismundon la Maljunan, kaj Sigismundon Aŭguston, reĝojn de ora jarcento de pola historio. Ekstere la kapelo estas dike orita. Sur kontraŭa flanko troviĝas la tombo de reĝino Hedvigo, el blanka marmoro, skulptita de Antoni Madejski, kaj baroka kapelo de S-ta Joahimo kun monumentoj de krakovaj episkopoj. Sekvantaj: kapelo de Johano Baptisto (XVIa jarcento), kapelo de S-ta Andreo kun renesanca tombo de reĝo Johano Olbraht. Kontraŭ tiu kapelo troviĝas monumento de reĝo Kasimiro la Granda (1330-1370), kies bela marmora baldakeno enhavas bluan plafonon kun oraj steloj.

Malsupre ĉirkaŭ la tombo troviĝas homoj en mezepokaj vestoj, plorantaj la reĝon dum kies regado komencis disvolviĝi industrio kaj komerco en Polujo.

Malantaŭ la ĉefaltaro troviĝas tri kapeloj: de episkopo Tomicki kun lia renesanca orita tombo, de reĝo Batory, malluma kun vitraĵoj de lia patrono S-ta Stefano kaj kun barokaj skulptaĵoj, kaj de S-ta Katarino. En la maldekstra navo estas granda nigra kruco kun argenta

fono, mirinde savita dum diversaj militaj invadoj. Tie trovas sin piedingo de Kara Mustafa, el la batalo apud Vieno en 1683. En la sama navo troviĝas sarkofago de reĝo Vladyslav Lokietek (1333). Proksime de ĝi troviĝas argenta ĉerko kun mortrestaĵoj de S-ta Stanislavo (kiun mortigis en Krakovo reĝo Boleslavo la Kuraga), kun scenoj de mirakloj post lia morto.

Sub la preĝejo troviĝas katakomboj kun ĉerkoj de polaj reĝoj kaj naciaj herooj. Interalie ripozas tie la mortrestaĵoj de Tadeusz Koŝciusko, kies nomo estas konata al usonanoj, ĉar li estis adjutanto de Washington (1777-1786), kaj heroe batalis pro sendependeco de Usono.

Neeble estas priskribi en tia konciza artikolo ĉiujn vidindaĵojn de nia urbo. La esperantistoj partoprenontaj en la Oka Kongreso, kaj precipe la usonanoj, estos surprizitaj trovi en Krakovo multegon da antikvaĵoj, el kiuj pli ol unu estas unika en Eŭropo. Vi vidos ĉe ni ekstreme interesajn monumentojn de mezepoka arkitekturo, el kiuj kelkaj devenas eĉ el la XIa jarcento, kaj tre bone konserviĝis malgraŭ la detrua influo de la tempo.

Mi ne troigas, asertante ke ĉe ĉiu paŝo, en ĉiu strato kaj strateto vi renkontos multe da antivaĵoj, indaj esti montritaj kaj klarigitaj.

Venu do grandare al la Oka Kongreso, kaj vi certe ne bedaŭros vian vojaĝon!

ANTONIO CZUBRYNSKI,
Krakovo, Polujo.

A SUGGESTION.

If you found the above article interesting (as you surely did), why not help some non-esperantists to enjoy it also?

Translate it into English, and take (or send) your translation to the editor of your local paper or some other publication in which you have especial interest. Preface it with an introduction something like this:

An article on the capital city of Ancient Poland, written especially for the American magazine AMERIKA ESPERANTISTO by a resident of that city, Mr. Antonio Czubrynski, has seemed to me so interesting that I made an

English translation of it which I submit herewith, so that if you can give it space your readers may have an opportunity to enjoy it, even though they can not all read it in the original Esperanto. This interesting city, comparatively little known to American tourists, is of especial interest now, because next August the big Eighth Esperanto Congress will take place there. A number of Americans are planning to attend, visiting many of the chief cities of Europe en route, but even for those of us who can not go on this trip there is pleasure to be had from reading articles about the places to be visited, and above all the "Congress City" itself, such as I offer herewith.

La Unua Gustatempa Manĝo

DE ZONA GALE.

DENSU kiel strange ŝajnis ĉio, antaŭ ol monatoj, semajnoj, tagoj, horoj, minutoj kaj sekundoj estis kalkulitaj! Ekzemple, se la pratempuloj volis ekscii kiam okazis io, kompreneble ili ne posedis la vorton "kiam," nek respondon. Neniu sciis kiom da tempo oni devus boligi ovon, aŭ baki panon. Por matenmanga horo, ili devis simple sidigi kaj atendi ĝis kiam la nutraĵo estos preta. Plej bedaŭrinde el ĉio ĉi, la pratempuloj eĉ ne sciis ke oni ne devus malspari la tempon! Pro tio, ke ili ne povis ĝin mezuri, kompreneble ili ne rimarkis kiel rapide ĝi preterpasas; kaj eble ili opiniis ke ili rajtas ĝin uzi tiel, kiel plaĉas al ili, anstataŭ difini diversajn partojn por diversaj celoj,—unu parton por dormado, alian por laborado, la ceterajn por ekzercado, amuzado, k. t. p. Neniu sciis pri naskotagoj, kaj neniu povis komenci rakonton per la vortoj "En antikva tempo." Vere, ĉio estis mirige mikсата!

Nu, ĉirkaŭ tiam (sed, kompreneble, ili ne sciis pri "tiam") pratempa patrino unu matenon diris al sia pratempa filineto: "Nun, filino, praktiku, kaj poste vi rajtos vin amuzi."

Nek je fortepiano praktikis la filino, nek je organo. Sia muzikilo estis bela tubsimila trablovido, simila al paŝtista fluto; kaj ĉiam post matenmanĝo la pratempaj knabinetoj sidigis sur rokoj en la pejzaĝo kaj praktikis.

Ĉi tiu knabineto prenis siajn flutojn kaj, sidiginte sur roko, ŝi praktikis tiom da tempo, kiom laŭ nia nuna scio (sed ŝi ne sciis) estas kvin minutoj. Tiam ŝi envenis en la kavernon kaj jetis siajn flutojn sur la liton el feloj, rememoris ke tio estas malprava, kaj ilin pendigis ĉe ilia propra loko, super la fajrujo. Si tiam sin turnis por eliri el la kaverno, sed la patrino, kuirante viandon antaŭ la fajro, revokis la filinon.

"Filino mia," ŝi diris, "ĉu vi forgesas ke vi devas praktiki?"

"Mi ja praktikis," respondis la knabino.

"Sed praktiku, kaj praktiku!" diris la patrino, ne sciante kiel klarigi ke la infano devus praktiki tutan horon. La patrino ne konis horojn, tamen ŝi sciis per siaj sentoj kiam la filino sufiĉe longe praktikis.

Denove la knabino eksidis sur roko, kaj denove ŝi praktikis,—proksimume kvin minutojn. Tiam ŝi ree envenis la kavernon, jetis siajn flutojn sur la liton el feloj, rememoris, prave ilin pendigis, kaj ree estis elironta el la kaverno. Duan fojon la patrino ŝin revokis:

"Filino mia," diris la patrino, "ĉu vi deziras ke ree via patrino estu devigata vin atentigi?"

"Vere, ne, patrino," respondis la knabino.

"Do, praktiku, kaj praktiku kaj praktiku!" diris la patrino. "Se vi altkreskos, ne lerninte kiel muziki, kion oni pensos?"

Ree la infanino iris al sia pentrinda roko. Tio okazis ree kaj ree, ĝis kiam ŝi estis praktikinta tiom da tempo, kiom laŭ nia nuna kalkulo estas tuta horo.

Kompreneble tiu ĉi konstanta ripetado, kune kun la ordigado de la kaverno, kaj la kuirado, estis premanta laborado. Tial la pratempa patrino decidis ke ŝi konsiligos kun sia edzo.

Kiam la suno staris super la ĉielo, kaj ekzistis neniom da ombraĵo, kaj kiam la bruna kaj bonodora viando estis kuirita kaj duonkovrita de aromaj herboj, la virino eltiris el la cindroj la legomojn, kaŝis la deserton (ĝi estis "surprizo"), preparis antaŭ la kaverno ebenan rokon anstataŭ tablo, kaj ornamis sian kapon per folioj. Tiam ŝi kaj la knabino sidigis por atendi ĝis kiam venos la edzo kaj patro.

Forpasis la momento, kiun ni nun nomas tagmezo. Forpasis horo kaj alia, tiam ankoraŭ pli multaj horoj. Forpasis la posttagmezo kaj frua krepusko, sed ankoraŭ ne venis la viro. La knabino ploris pro malsato; glacie malvarmaj fariĝis la viando kaj legomoj; kaj sen rideto, atente rigardante en spacon, sidadis la pratempa edzino kaj patrino.

Guste kiam la luno pendis super la

ŝi metis ilin sur seĝon, kie jam pendis mia jako. Diable malrapide ŝi daŭrigis siajn misterojn de vestestado, baldaŭ alvenante al tiu parto de la afero, kiam estis mia devo aŭ sveni aŭ spiregi. Mi ne havis sufiĉe da forto por spiregi, tial mi pacience atendis la perdon de konscio.

Mi estis irinta nur malgrandan distancon laŭ la vojo al nekonscio, kiam mi estis abrupte revokata al aferoj fizikaj. Ŝi alproksimiĝis al mia lito. Per voĉo kiel fagota arpeĝo en ia batalmuziko de Wagner, ŝi rompis la teruran silenton.

"Kion je infero vi rigardas?" ŝi ekkriis. "Kio estas al vi? Vi ja aspektas kiel kadavro. Jen! Prenu trinkajon!" Kaj, el siaj vestoj ŝi eltiris botelon, kiun ŝi donis al mi. "Prenu trinkajon!" ŝi ree diris. Kaj mi tutkore obeis ŝian ordonon.

Ekzamenado, helpate de sperta palato, montris al mi ke la enhavo estas viskio; kaj se iam mi englutis trinkajon nur por medicinaj intencoj, tiu estis la okazo. La likvoro estis je malalta fluo kiam mi

redonis la botelon al ŝi, kaj ŝi baldaŭ malaperigis la restajon, murmurante ion pri la malbonega kvalito de kampara viskio.

Ŝi baldau fariĝis tre parolema, sed mi ne povis facile kompreni la interrilaton inter malbona viskio, blasfemaj esprimoj, kaj cirkasa princino. Kiam ŝi ankoraŭ estis en pitoreska stato de la duonvestigo, ŝi levis siajn belajn manojn al sia kapo,—kaj demetis sian abundan hararon, tre zorge metante ĝin sur la tablo. Ĝi estis peruko!

* * * * *

Neniam ree mi eniris la malgrandan tendon, se mi ne havis tie gravan aferon. Kiam mi eniris, la princino ridetis al mi, sed neniel kiel antaŭ tiu okazplena nokto en M—.

La "princino" estis Sinjoro Himmelmann, virinpersoniganto iom fama antaŭ dudek kvar jaroj.

El sia angla originalo tradukis

JOHN L. STANYAN.

Krakovo

GIAJ MITOJ KAJ VIDINDAĴOJ.

(*Speciale Verkita por AMERIKA ESPERANTISTO*)

AREMDULOJ malmulte scias pri slava kulturo, malgraŭ tiel nomitaj "internaciaj" rilatoj. Oni povis aŭdi dum la Sepa Kongreso, ke "Krakovo enhavas nenion interesan," kaj "oni ne scias, kial oni ĝin elektis kongresurbo." Ne pretendante elĉerpi la temon, mi volas nur al vi prezenti ion, el kio vi povos ekkoni, kiel falsa estas tia opinio.

Meze de Krakovo, apud bordoj de Vistulo, kies nomo signifas en sirjena lingvo riveron, staras kastelo, nomata *Wawel*. Kiel vi facile rekonas, ĝi estas identa kun la nomo *Babel*, renkontata ne nur kiel riĉa urbo de antikva Mezopotamio, sed ankaŭ en norda Eŭropo kaj ĝenerale en landoj de hinda-eŭropa loĝantaro. En mitaj tempoj vivis tie drako nomita *Olofago* (ĉiomanganto), kiun mortigis du filoj de la kastela princo, doninte al ĝi bovojn ledajn ŝtopitajn per sulfuro. Tiujn ledajn bovojn mangis la drako,

kaj sufokiĝis de fajro, kiun eksplodigis la sulfuro. Al kadavro de la drako alflugis korvoj kaj de ilia grakado estis la kastelo nomita *Krakuw*. En kaŝuba lingvo, korvo (pole *kruk*) estas nomata *krak*. La pli juna filo de la princo, enviante sian pli aĝan fraton, mortigis lin, sed kaŝis tiun faron, dirante ke drako formangis la fraton. Post la morto de la maljuna princo, kiu estis nomita *Krakus* aŭ *Grakkus*, suriris la tronon lia krima filo.

Sur *Wawel* ni povas vidi ĝis la hodiaŭa tago kavernon de Drako, kaj la tempon de la regado de *Krakus* oni fiksas je la jaroj 730-750. Al li oni volis atribui la unuan konstruaĵon de kastelo, kaj la nomon de urbo grupiĝinta ĉirkaŭ la kastelo. Same nomas la urbon la araba geografo el la XIa jarcento, *Al-Bekri*, en kies kroniko ni por la unua fojo renkontas historian citon pri Krakovo.

Drakon, korvon, oni ankaŭ trovas en aliaj mitologioj, same kiel du fratojn el

kiuj unu mortigas la alian.

Sur la Krakova Ĉefplaco staras preĝejo de Sankta Mario, havanta du turojn de malsama alteco kaj amplekso. Ili estis konstruitaj de du fratoj laŭ jena kontrakto: kiu konstruos pli altan turon, tiu edziniĝos kun fraŭlino, en kiun ambaŭ enamiĝis. La pli juna frato konstruis turon, sed baldaŭ rimarkis, ke ĝi estas malpli alta, ol la turo de lia frato. Li mortigis la fraton. La tranĉilo, kiu servis kiel mortigilo, oni pendigis por memoro en la draphalo (granda malnova konstruaĵo sur la Ĉefplaco), kie oni povas ĝin vidi ĝis la hodiaŭa tago.

Tiun historieton oni povas unuigi kun la antaŭa, kaj kun la roma legendo pri Romulus kaj Remus, kun la mito pri la ĝemeloj Kastoro kaj Polukso, el kiuj la dua estis senmorta, aŭ kun la litovaj dunaskitoj Lelum kaj Polelum, brilantaj en la ĉiela zodiako kiel konstelacio, per kiu komenciĝadis la nova jaro, 4,000 jarojn antaŭ nia epoko. Sed tio nuntempe estas supozo, kiun oni ankoraŭ devus pruvi, kolektinte pli grandan materialon.

Krakus havis filinon Wanda. Ŝi ne volis edziniĝi kun germana kavaliro Rydygier, kaj dronigis sin en Vistulo. Je ŝia memoro oni aranĝas ĝis la nuna tempo tiel nomitan "florkronfeston," fine de junio. En fiksita tago, kiam vesperiĝas, kolektiĝas apud Wavel sur ambaŭ bordoj de Vistulo dekmiloj da personoj. Tie knabinoj jetas sur la akvon florkrone-tojn, fiksitaĵojn sur breto kun brulanta kandelo en la mezo. Tiu knabino, kies kroneto ne dronos, edziniĝos en tiu jaro. Nun tiu festo perdis sian antaŭan idolanan aspekton, kaj estas aranĝata lukse, kun artaj fajraĵoj kaj dancoj en krakovaj vilaĝaj kostumoj, sur remŝipoj.

La nomo Wanda estas mitologia, kaj troviĝas en kelta kaj irlanda lingvoj. Ĝi estas konata en Kimrujo kiel *Little van Lake*. En irlandaj mitoj Fand' signifas diinon, kies historio kuniĝis kun historio de suna heroo. Proksime de Krakovo estas "Termonteto de Wando," same kiel de Krakus. Similajn oni montras en Skandinavujo. La nomoj Venezia, Vendée enhavas saman vortradikon, troveblan en diversaj mitologioj.

Alia festo estas nomata *Konik Zwierzyniecki* ("Ĉevaleto de Zwjejunjec"), kaj okazas je 28a de junio ĉiujare. Ĉirkaŭ

la jaro 1281, dum regado de Lešek la Nigra, invadis Tataroj Polujon kaj alvenis ĝis Krakovo, detruante ĉion dumvoje. En kriza momento unu flosisto kuragiĝas siajn kamaradojn, batalas kontraŭ la barbaroj kaj en triumfo revenas en la urbon kiel venkinto, ĝoje salutata de la savita loĝantaro. Por memoro oni festas tiun invadon post katolika procesio, la 28an de junio. El la antaŭurbo *Zwjejunjec* invadas Krakovon viro tatarare vestita, sur ligna ĉevaleto, ĉirkaŭita de tatarare vestitaj muzikantoj kaj halebardistoj kun mahometanaj duonlunoj sur la ĉapeloj. Per bastonego li batas la forkurantajn geknabojn, kaj alveninte antaŭ la episkopa palaco, li salutas ĝin per kliniĝo de standardoj kaj poste revenas al festeno, kie lin atendas abunda regalo.

Sed forlasante la krakovajn mitojn, el kiuj mi nur la ĉefajn elektis, kaj kiujn la kristanismo bedaŭrinde tiel forpelis kaj detruis, ke oni eĉ ne scias kiel malaperis la bela slava mitologio, ni vizitu la plej gravan vidindaĵon de Krakovo, la reĝan kastelon.

Sur *Wavel* staras kastelo de iamaj reĝoj de sendependa Polujo, kiun oni forstrekis el politika karto de Eŭropo, kvankam ĝia kulturo vivas kaj disvolviĝas. Kun la kastelo estas ligita la katedralo konstruita en gota stilo. Preskaŭ ĉiujn stilojn oni povas tie vidi laŭ jarcentoj de historio.

Enirante la preĝejon tra baroka portalo ni vidas flanke ripojn de mamuto, kiujn oni en mezepoko klarigadis kiel restaĵojn de antaŭdiluvaĵo pekuloj, kaj surpendigis antaŭ la preĝejoj por edifi kristanan popolon pri la justeco de punanto Dio.

En la preĝejo pendas ambaŭflanke tapiŝoj kiujn reĝo Johano III Sobieski, apud Vieno en jaro 1683, prenis el turkaj tendaroj post la venko. Post tiu batalo restis diversaj legendoj ĉe la popolo, ekzemple, ke Sankta Virgulino mortigis turkojn per ŝtonoj; ke ŝi ilin blindigis; kaj en krio de kokoj la polaj vilaĝanoj aŭdis la sciigon pri alproksimiĝo de turkoj armitaj per pistoloj.

La unua el 18 ĉirkaŭantaj kapeloj en bizantia stilo, kun anĝelaro sur plafono, enhavas belegan gotan tombon, kun kapiteletoj reprezentantaj bibliajn scenojn. Apude, blankmarmora kapelo kun orita

AN INVITATION

THIS IS FOR YOU, who, not knowing the language Esperanto, will read a part or all of the following report in English, and will glance with more or less interest at the parallel language with its strange inflections and marks, which may look to you as though some careless printer had spilled the contents of the j-box.

We offer no apology for the commonplace, everyday manner in which we have described this Esperanto Congress. Esperanto is no longer a wonder to us. It is a thing of practical, ordinary utility, like the telegraph and postage stamp and writing machine. If you ask us to wonder about Esperanto, we can only wonder how it could have remained undiscovered for so many years, and why *you* have not yet decided to take a very little of your valuable time and learn it.

But *you* are still on the wonder side of Esperanto. Then come and listen to the proceedings of this Esperanto Congress:

A Spaniard makes the opening speech—and he is understood by all; not partially nor with difficulty, but easily and completely. Russian, Scot, American, Frenchman, German, Lithuanian, Bohemian—*everybody* understands *exactly* what this “foreigner” is saying.

An American speaks—a slightly different intonation, perhaps, his vowels not so melodious as those of the Spaniard, but as before, this gathering of so many nations understands the speaker.

Now it is a Frenchman, now a Russian, now the Brazilian, or the Uruguayan, and the German—and still *everybody* understands *all* that is said.

How can it be? you ask. How can

these various peoples, some of which trace separate lines of racial ancestry back to the unbroken silence and impenetrable dark of prehistoric ages—how can they meet on ground of common thought expressed in a common language?

No space is here for an elaborate explanation. The reply is simply “Esperanto.” And Esperanto is merely a simple language—simple enough to be easily learned; simple enough that when a Frenchman and a German pronounce it they can understand one another; simple enough that an English stranger, listening, could not say “this man is German,” or “that one is French.”

We will not offend you, reader, by assuming that you may possess a brain so dull as to form the half-witted question: “Of what use is Esperanto?” We take it for granted that the question you ask is: “What means are being used to develop the possibilities of such a language?”

Well, just propaganda—the method inseparably connected with new things in thought. We are *telling* people about it, just as we are now telling you. Clubs and societies of Esperantists all over the world are constantly ding-donging the subject into the ears of the general public, and slowly but surely the public is learning that Esperanto is no fad and no dream, but a thing of practical utility which needs to be adopted, just as the more progressive people have learned to use postage stamps and telephones.

You are cordially invited to learn the language and to join in the propaganda.

THE SIXTH ESPERANTO CONGRESS

SESA ESPERANTISTA KONGRESO

NO ONE attending the Sixth International Congress of Esperanto could doubt the world-wide strength of the propaganda for an international language. As a matter of course, on account of its distance from Europe, where the need and growth of Esperanto are, and doubtless will be for many years stronger than in America, the Sixth Congress, in Washington, was by no means as large as the previous congresses in France, Switzerland, England, Germany and Spain. But in the matter of confidence and enthusiasm it equalled them, and in the number of national delegates officially represented it greatly surpassed them. In the opinion not alone of Dr. Zamenhof, author of Esperanto, but of many others who attended the Third, Fourth and Fifth, the Sixth was in many points the best of all.

Twenty-two Nations

Twenty-two nations were represented in the Congress, according to the following roll:

South Africa	1
England	14
Australia	2
Austria	1
Brazil	2
Philippines	1
France	17
Germany	7
Spain	9
China	2
Holland	2
Italy	1
Canada	5
Croatia	1
Mexico	3
Poland	3
Porto Rico	2
Scotland	2
Russia	5
Switzerland	1

NENIU, kiu ĉeestis la Sesan Internacian Kongreson de Esperanto povis dubi pri la tutmonda fortikeco de la propagando por internacia lingvo. Kompreneble, pro sia malproksimeco de Eŭropo, kie la bezono kaj kreskado de Esperanto estas, kaj sendube estos dum multaj jaroj pli fortaj ol en Ameriko, la Sesa Kongreso, en Washington, tute ne estis tiel granda, kiel la antaŭaj kongresoj en Francujo, Svisujo, Anglujo, Germanujo, kaj Hispanujo. Sed laŭ la rilato de konfido kaj entuziasmo ĝi egalas ilin, kaj laŭ nombro de naciaj registaroj oficiale reprezentataj ĝi multe superis ilin. Laŭ la opinion ne sole de Dro. Zamenhof, aŭtoro de Esperanto, sed de multaj aliaj kiuj ĉeestis la Trian, Kvaran kaj Kvinan, la Sesa estis en multaj punktoj la plej bona el ĉiuj.

Dudek du nacioj.

Dudek du nacioj estis reprezentataj en la Kongreso, laŭ la sekvanta nomaro:

Sud-Afriko	1
Anglujo	14
Aŭstralio	2
Aŭstrio	1
Brazilujo	2
Filipina Insularo	1
Francujo	17
Germanujo	7
Hispanujo	9
Ĥinujo	2
Holando	2
Italujo	1
Kanado	5
Kroatujo	1
Meksiko	3
Polujo	3
Porto Rico	2
Skotujo	2
Rusujo	5
Svisujo	1

Uruguay	3
	<hr/>
	84

Thirty-five States

In our own country thirty-five states were represented:

Alabama	2
Arkansas	1
California	4
Colorado	2
Connecticut	3
Delaware	2
District of Columbia	59
Florida	1
Georgia	2
Idaho	1
Illinois	12
Indiana	3
Iowa	5
Kansas	2
Louisiana	2
Maine	13
Maryland	15
Massachusetts	18
Michigan	4
Minnesota	3
Missouri	4
Nebraska	1
New Hampshire	3
New Jersey	2
New York	28
North Carolina	1
Ohio	15
Oregon	1
Pennsylvania	40
Rhode Island	2
South Carolina	1
Virginia	4
Washington	2
West Virginia	10
Wisconsin	4

272

From the above list we can see how wide was the representation in the Congress. Of the number in attendance, they said in Washington, where every year convene many international congresses, that they do not often see so many in attendance.

Every day of the Congress had something especially interesting, and it is de-

Urugvajo	3
	<hr/>
	84

Tridek Kvin Statoj.

El nia propra lando, tridek kvin ŝtatoj estis reprezentataj:

Alabama	2
Arkansas	1
California	4
Colorado	2
Connecticut	3
Delaware	2
District of Columbia	59
Florida	1
Georgia	2
Idaho	1
Illinois	12
Indiana	3
Iowa	5
Kansas	2
Louisiana	2
Maine	13
Maryland	15
Massachusetts	18
Michigan	4
Minnesota	3
Missouri	4
Nebraska	1
New Hampshire	3
New Jersey	2
New York	28
North Carolina	1
Ohio	15
Oregon	1
Pennsylvania	40
Rhode Island	2
South Carolina	1
Virginia	4
Washington	2
West Virginia	10
Wisconsin	4

272

El la ĉi-supra listo oni vidas, kiel vasta estis la reprezentado en la kongreso. Pri la nombro de ĉeestantoj, oni diris en Washington, kie ĉiujare kunvenas multaj internaciaj kongresoj, ke ne ofte oni havas tiom da kongresanoj.

Ĉiu tago de la kongreso havis ion aparte interesan, kaj estas dezirinde ke

sirable that we describe it somewhat in the order of occurrence. We therefore will report the affair day by day.

SATURDAY, AUGUST 13

THOUGH the Congress was to be officially opened on Monday, the members began to gather in great numbers Saturday. In fact the majority arrived that day, and the chief thing of interest was the traditional welcome to Dr. Zamenhof.

Arrival of Dr. Zamenhof

The famous author of Esperanto arrived in Washington Saturday evening at half past four. A large number of Esperantists awaited him. They arranged themselves, with the help of the Esperantist policemen, in two long ranks, between which marched the Doctor and his wife, escorted by Mr. and Mrs. Reed, Secretary Chavet and Captain Perogordo. The crowd saluted them most heartily, shouting "Vivu Esperanto! Vivu Zamenhof!" Followed by such enthusiastic cries, they entered an automobile and were taken to the headquarters. By the same train came Colonel John Pollen, president of the British Esperanto Association, William Mann, editor of *The British Esperantist*, and several other prominent persons.

Informal Reception

Saturday evening, in one of the parlors of the hotel, there was an informal reception, and all present were introduced to Dr. Zamenhof, and shook his hand. Through long experience the Doctor himself had become accustomed to such affairs, but Madame Zamenhof had not the courage to submit to such a long line of hand-shakers, and modestly intermingled with the crowd. For two hours there was light conversation, interrupted by several informal speeches of greeting. In the end the orchestra, consisting of several players from the Marine Band, struck up "La Espero," in which those present joined with hearty good-will.

FIRST DAY

SUNDAY, the 14th of August, was called the first day of the Con-

oni priskribu ĝin iom laŭ la ordo de okazado. Do ni raportos la aferon tagon post tago.

SABATO, 13a DE AUGUSTO

KVANKAM la Kongreso oficiale estis malfermotá lundon, la kongresanoj kolektiĝis grandanombre sabaton. Eĥefektive la plimulto alvenis tiun tagon, kaj la ĉefa afero de intereso estis la tradicia bonveno al Dro. Zamenhof.

Alveno de Dro. Zamenhof

La fama aŭtoro de Esperanto alvenis en Washington sabaton vespere, je duono post la kvara. Granda nombro da Esperantistoj atendis lin. Ili sin aranĝis, per la helpo de la esperantistaj policianoj, en du longajn vicojn, inter kiuj marŝis la Doktoro kun sia edzino, kondukataj de Gesinjoroj Reed, Sekretario Chavet kaj Kapitano Perogordo. La amaso salutis ili plej korege, kriante: "Vivu Esperanto! Vivu Zamenhof!" Sekvate de tiaj entuziasmaj krioj, ili eniris aŭtomobilon kaj veturis al la Akceptejo. Per la sama vagonaro venis Kolonelo Pollen, prezidanto de la Brita Esperantista Asocio, Vilhelmo Mann, redaktoro de *The British Esperantist*, kaj kelkaj aliaj eminentuloj.

Neformala Akcepto

Sabaton vespere, en unu el la salonoj de la hotelo, okazis neformala akcepto, kaj ĉiuj ĉeestantoj estis prezentitaj al Dro. Zamenhof kaj premis al li la manon. Per longa sperto la Doktoro mem kutimiĝis al tiaj aferoj, sed Sinjorino Zamenhof ne kuraĝis sin submeti al tia longa linio da manpremantoj, kaj modeste intermiksitis en la amason. Dum du horoj estis malpeza babilado, interrompita per kelkaj neformalaj paroladoj de saluto. En la fino la orkestro, konsistanta el kelkaj ludistoj el la Marista Muzikistaro, muzikis "La Espero," en kio la ĉeestantoj partoprenis kun kora bonvolo.

UNUA TAGO

ONI nomis dimanĉon, la 14'an de Aŭgusto, la unua tago de la Kon-

gress, although the official opening occurred Monday. Many Esperantists participated in the church services in the morning, which were held in the Episcopal Church of St. Paul. In the latter Rev. James E. Smiley gave a sermon in the international language.

In the afternoon the Esperantists investigated the city at will, going on foot, by street cars and automobiles. One company which operates tourist automobiles, the "Capital," published an interesting advertising leaflet in Esperanto, which was quite a catalogue of the sights of Washington and attracted much interest. During the whole Congress this company reserved for the Esperantists special cars, on which the announcer did his stunt in the international language, while the onlookers, as well as the riders, "rubbered" their necks at will.

SECOND DAY—FORMAL OPENING

MONDAY morning the Esperantists of the various countries busied themselves in the election of delegates to participate in the formal opening of the Congress. At ten o'clock all convened in the auditorium of the Arlington Hotel. Captain Perogordo, of Madrid, as the representative of Spain, where the Congress was held last year, gave a formal greeting and declared the Congress opened, transferring the presidency to Mr. John Barrett, president of the Esperanto Association of North America. Dr. Hale, of the Bureau of the American Republics, read a letter of greeting from Mr. Barrett, in which that gentleman expressed his regret that, because of illness, he could not preside at the Congress; therefore the vice president, Dr. H. W. Yemans, accepted the presidency and made an eloquent address of welcome to the Esperantists.

Afterwards the official delegates of several nations spoke in the name of their governments. They were:

For the government of Brazil—Sro. Mello Souza.

China—Lu Ping Tien and Wu Chang.
Costa Rica—Senor Joaquim Bernardo

gresso, kvankam la oficiala malfermo okazis lundon. Multaj Esperantistoj partoprenis matene la diservojn, kiujn oni faris en Esperanto ĉe la Katolika Preĝejo de Sankta Patriko, kaj en la Episkopala Preĝejo de Sankto Paŭlo. En tiu lasta Pastro James E. Smiley faris predikon en la internacia lingvo.

Posttagmeze oni esploris laŭvole la urbon, irante per piedoj, tramoj kaj aŭtomobiloj. Unu kompanio kiu ekspluatas turistajn aŭtomobilojn, la "Capital," eldonis interesan reklam-folion en Esperanto, kiu estas kvazaŭ katalogo de la vidindaĵoj de Washington kaj altiris multe da intereso. Dum la tuta kongreso tiu kompanio konservis por la Esperantistoj specialan ĉaron, sur kiu la anoncisto faris sian taskon per internacia lingvo, dum la rigardantoj, tiom kiom la veturantoj, "gutaperkis la kolon" laŭ sia libera volo.

DUA TAGO—SOLENA MALFERMO

LUNDON matene la Esperantistoj de la diversaj landoj sin okupis elekti delegitojn kiuj partoprenos en la solena malfermo de la kongreso. Je la deka ĉiuj kunvenis en la salonego de la Hotelo "Arlington." Kapitano Perogordo, el Madrid, kiel reprezentanto de Hispanujo, kie okazis la Kongreso lastan jaron, donis formalan saluton kaj deklaris la Sesan Kongreson malfermata, transdonante la prezidentecon al Sro. John Barrett, prezidanto de la Esperantista Asocio de Norda Ameriko. Dro. Hale, el la Oficejo de Amerikaj Respublikoj, legis salutan leteron de Sro. Barrett, per kio tiu sinjoro esprimis sian bedaŭron ke, pro malsaneco, li ne povus prezidi la kunvenon; tial la vic-prezidanto, Dro. H. W. Yemans, akceptis la prezidantecon, kaj faris elokventan paroladon de bonveno al la Esperantistoj.

Poste la oficialaj delegitoj de kelkaj nacioj parolis je la nomo de siaj registaroj. Ili estis:

Por la registaro de Brazilujo—Sro. Mello Souza.

Ĉinujo—Lu Ping Tien kaj Wu Chang.
Costa Rica—Sro. Joaquim Bernardo

Calvo, minister at Washington.

Guatemala—Senor Francisco Latour.

Honduras—Dr. Guillaume Moncado.

Porto Rico—Mr. Negron.

Persia—Ali Kali Kahn.

Russia—Captain Postnikov.

Uruguay—Senor Leguis Munoz.

Spain—Captain Perogordo.

Mexico, Sr. Luis Ricoy.

For the War Department of the United States—Dr. H. W. Yemans.

For the Navy Department—Charles Stewart.

State of South Carolina—Virgil C. Dibble, Charleston.

State of Louisiana—J. G. Haupt, Crowley.

State of Oregon—J. C. Cooper, McMinnville.

The government of Japan also sent a delegate, Mr. Mitsumatsu, but unfortunately his ship arrived somewhat late and he reached Washington after the end of the Congress.

The world-wide growth of Esperanto was well illustrated in the sending of delegates from governments of several large and important countries which had never previously been officially represented—Persia, Brazil, China, Russia, and several not so large.

After the greetings from the government delegates Dr. Zamenhof arose to make his annual address to the assembled Esperantists. They received him with great applause, which lasted for several minutes. Then he read, amid the silence of strained listening by the audience, the following very interesting speech, which is a skillful and laudable answer to some criticisms against Esperanto:

ADDRESS OF DOCTOR ZAMENHOF

LAND of Liberty, land of the future, I salute thee! Thou land of which have dreamed and still dream multitudes of the suffering and oppressed, I salute thee! Land of a people which belongs not to this or that tribe or church, but to her all her honest sons, I bow before you and am happy that fate has permitted me to see you and to breathe at least for a little while your free and unmonopolized air.

I salute thee, United States of America, most powerful representative of the new world. We

Calvo, ministro ĉe Washington.

Guatemala—Sro. Francisco Latour.

Honduras—Dro. Guillaume Moncado.

Porto Rico—Sro. Negron.

Persujo—Ali Kali Kahn.

Rusujo—Kapitano Postnikov.

Urugvajo—Sro. Leguis Munoz.

Meksiko, Sro. Luis Ricoy.

Hispanujo—Kapitano Perogordo.

Por la Milita Departamento de Usono—Dro. H. W. Yemans.

Por la Militŝipa Departemento—Charles Stewart.

Usona ŝtato Sud-Karolino—Virgil C. Dibble, Charleston.

Ŝtato Louisiana—J. G. Haupt, Crowley.

Ŝtato Oregon—J. C. Cooper, McMinnville.

La registaro de Japanujo ankaŭ sendis delegiton, Sro. Mitsumatsu, sed malfeliĉe lia ŝipo venis iom malfrue kaj li atingis Washington nur post la fino de la Kongreso.

La tutmonda kreskado de la Esperanta influo estas bone ilustrita per la sendo de delegitoj el registaroj de kelkaj gravaj kaj grandaj landoj kiuj neniam antaŭe estis oficiale reprezentitaj—Persujo, Ĥinujo, Brazilujo, Rusujo, kaj kelkaj ne tiom grandaj.

Post la salutoj de la registaraj delegitoj Dro. Zamenhof levigis por fari sian ĉiujaran paroladon al la kunvenintaj Esperantistoj. Oni akceptis lin per granda aplaŭdado, kiu daŭris kelkajn minutojn. Tiam li legis, dum la silento de streĉita aŭskultado de la aŭdantaro, la sekvantan tre interesan paroladon, kiu estas lerta kaj laŭdinda respondo al kelkaj kritikoj kontraŭ Esperanto:

PAROLADO DE DOKTORO ZAMENHOF

LANDO de libereco, lando de estonteco, mi vin salutas! Lando, pri kiu revias kaj nun ankoraŭ revas multaj suferantoj kaj senkulpaj persekutoj, mi vin salutas. Regno de homoj, kiu apartenas ne al tiu aŭ alia gento aŭ eklezio, sed al ĉiuj siaj honestaj filoj, mi klinas min antaŭ vi, kaj mi estas feliĉa, ke la sorto permesis al mi vin vidi kaj spiri almenaŭ dum kelka tempo vian liberan, de neniu monopoligitan aeron.

Saluton al vi, Usono, plej potenca reprezentanto de la nova mondo. Ni, filoj de la

sons of the old and youthless continent have come to you as guests; but we did not embark as sight-seeing tourists, no hope of commercial conquest impelled us to your shore; we have come to you to bring you a new sentiment and a new idea, we came to bring new courage to our fellow-thinkers and fellow-idealists who have thus far labored among you and whose words concerning a new people have possibly seemed to you too like a fable. A part of this people, mixed of origin and yet united in language and heart, now stands before you living and real. Look at us, listen to us, and be convinced that we are not a fable. We are people of many tribes, yet we feel as though of the same race, for thus we understand each other, having no need to humiliate and stammer at one another in a foreign tongue. We hope that as a result of our labor, sooner or later the whole world will grow like us and become one great human tribe, consisting of various families with separate languages and customs among themselves, but with the same language and customs for the outside world. To that work which aims at gradually creating a united and therefore strong and spiritually elevated humanity we now invite you, sons of America, and we hope that our call will not be in vain but that it will soon echo in all corners of your nation, and of your entire continent.

Only a few of us could come to your country, for we Esperantists are not rich men; we therefore do not expect of our present congress decisions which would have significance for the whole Esperantist body. We have come to you, citizens of the United States, chiefly to spend in your midst and before your eyes, one week of our Esperantist life, to show you at least a small part of that life, to bring you the seed; we hope that after our departure that seed will strongly germinate and grow, and that in your land our cause will have its most fervent and important advocates.

In your country, fellow-thinkers of the United States, our movement is still very young and many of you have not yet acquired a perfectly clear judgment concerning it. Therefore permit me to at least give you some understanding, and to explore before you the way in which we are going.

What is the significance of the Esperantist movement? It aims to attain a reciprocal understanding among all men and peoples. Why do we need such reciprocal understanding? What are the things which we expect from it? Why do we desire that it shall rest upon a neutral foundation? Why do we labor so persistently for it? What is the spirit which binds us all to each other? I have already spoken a great deal about this and I do not wish to repeat my words, especially as each of you will easily find the answers after a little reflection. Before you, practical Americans, I wish to analyze another question, namely: do we in our labor stand on perfectly solid ground,

malnova kaj maljuna kontinento, venis al vi kiel gastoj; sed ne vidama turismo enŝipigis nin, ne la espero de ia komerca akiro pelis nin al via bordo; ni venis al vi, por alporti al vi novan senton kaj novan ideon, ni venis, por alporti novan kuraĝon al tiuj niaj samideanoj kaj samidealanoj, kiuj ĝis nun laboris inter vi kaj kies vortoj pri ia nova popolo eble ŝajnis al vi tro fabelaj. Peco de tiu miksidevena kaj tamen lingve kaj kore unuigita popolo nun staras antaŭ vi reale kaj vivante. Rigardu nin, aŭskultu nin, kaj konvinkigu, ke ni ne estas fabelo. Ni estas diversgentanoj, kaj tamen ni sentas nin kiel samgentanoj, ĉar ni komprenas nin kiel samgentanoj, havante nemian bezonon humiligi aŭ fremdlingve balbutigi unu la alian. Ni esperas, ke dank' al nia laborado pli aŭ malpli frue la tuta mondo similigos al ni kaj fariĝos unu granda homa gento, konsistanta el diversaj familioj, interne apartlingvaj kaj apartmoraj, sed ekstere samlingvaj kaj sammoraj. Al tiu nia laborado, kiu celas krei iom post iom unuigitan, sekve fortigitan kaj spirite altigitan homaron, ni nun invitas vin, filoj de Usono. Kaj ni esperas, ke nia voko ne restos vana, sed ĝi baldaŭ eĉ resonos en ĉiuj anguloj de via lando kaj tra tuta via kontinento.

Nur tre malmultaj el ni povis veni en vian landon, ĉar ni, esperantistoj, ne estas homoj riĉaj; de nia nuna kongreso ni sekve ne povas atendi gravajn decidojn, kiuj havus signifon por la tuta esperantistaro. Ni venis al vi, Usonanoj, precipe por pasigi en via mezo kaj antaŭ viaj okuloj unu semajnon de nia esperantista vivo, por montri al vi almenaŭ malgrandan pecon de tiu vivo, por alporti al vi semon; kaj ni esperas, ke post nia foriro tiu semo potence germs kaj kreskos, kaj en via lando nia afero baldaŭ havos siajn plej fervorajn kaj plej gravajn apostolojn.

En via lando, Usonaj samideanoj, nia afero estas ankoraŭ tro juna, kaj multaj el vi ne ellaboris al si ankoraŭ tute klaran juĝon pri ĝi; tial permesu, ke mi almenaŭ iom esploru antaŭ vi la vojon, kiun ni iras.

Kion celas la esperantista movado? Ĝi celas atingi reciprokajn komprenadon inter ĉiuj homoj kaj popoloj. Por kio ni bezonas tian reciprokajn komprenadon? kiaj estas la sekvoj, kiujn ni atendas de ĝi? kial ni deziras, ke ĝi estu nepre sur fundamenta neutrala? kial ni tiel persiste laboras por ĝi? kia estas la spirito, kiu nin ĉiujn ligas inter ni? Pri ĉio ĉi tio mi jam multe parolis, kaj mi ne volas nun ripeti miajn vortojn, des pli, ke ĉiu el vi post kelka meditado facile mem trovos la respondojn. Antaŭ vi, praktikaj Amerikanoj, mi volas analizi alian demandon, nome; ĉu ni kun nia laborado staras sur vojo tute certa, aŭ ĉu ni povas timi, ke iam nia tuta laborado mon-

or can we fear that at some time our whole labor may prove in vain? Only a full consciousness concerning the road to be traveled can give to those who walk upon it a sufficient amount of energy to overcome all difficulties which are found in the way.

The goal toward which we are striving can be attained by two ways—either by work of private individuals (that is, the popular masses) or by decree of the governments. Our purpose is most likely to be attained by the first method, for to a cause like ours the governments come with their sanction and help ordinarily only when everything is already prepared. Concerning the character of the first method, there can be no doubt but in a thing whose whole essence and life are based upon mutual agreement, everybody can readily understand that the work of the masses can bring it to success only when all work harmoniously. In such a movement, if it in itself shows vitality, concord is the most certain guarantee of undoubted success. Discord signifies death. This is well understood by our fellow workers and therefore they repel with indignation every one who wishes to entice them from the common way, but occasionally the following question presents itself to the mind of some: What will be the consequence if some great force shall ever take upon itself the solution of the problem of an international language?—some force against which we all are too weak, for example the governments of the world. Must we fear that they possibly will find another solution, and thus our whole labor become vain?

To find a clear response to that question, let us imagine that the governments of the world or other great influential powers, have established a committee of authority to decide which language must become international.

Already in the article, "Essence and Future of the International Language," which many of you have read in the "Fundamental Chrestomathy," I have analyzed this question in detail and I have shown clearly that no one who has investigated the question can now doubt that such a committee could not select any national language, nor any dead language, nor any language with an entirely artificial vocabulary, but it must select either Esperanto in its present form or Esperanto somewhat changed. If the committee, in defiance of all the demands of prudence, should make any other decision it would remain only a paper decision and absolutely without practical value.

Let us see what is the only manner in which the committee could solve the last alternative. It is most natural and credible that the Committee would reason simply in the following manner: "There is in existence an artificial language which has proven itself wholly vital, works excellently, has held its position already many years, has created a great literature, has developed its spirit and life; consequently, instead of making entirely needless and aim-

trigos vana? Nur plena konscio pri la irota vojo donas al la marŝantoj sufiĉe da energio, por kontraŭbatali ĉiujn malfacilaĵojn, kiuj troviĝas sur la vojo.

La celo, por kiu ni laboras, povas esti atingita per du vojoj—aŭ per laborado de homoj privataj, t. e. de la popolaj amasoj, aŭ per dekreto de la registaroj. Plej kredeble nia afero estos atingita per la vojo unua, ĉar al tia afero, kiel nia, la registaroj venas kun sia sankcio kaj helpo ordinarie nur tiam, kiam ĉio estas jam tute preta. Kia devas esti la karaktero de la unua vojo, pri tio neniu povas dubi; pri afero, kies tuta esenco kaj vivo estas bazita sur interkonsento, ĉiu komprenas tre bone, ke laborado de amasoj povas ĝin konduki al celo nur tiam, se ĉiuj laboras unuanime. En tia afero, se ĝi per si mem montriĝas vivipova, konkordo estas la plej certa garantio de senduba sukceso, malkonkordo signifas la morton. Tion komprenas tre bone niaj samideanoj, kaj tial ili kun indigno forpuŝas ĉiun, kiu volas delogi ilin de la komuna vojo. Sed iufoje en la kapo de tiu aŭ alia samideano aperas la sekvanta demando: kio estos la sekvo, se la solvon de la internacilingva problemo volos iam preni sur sin ia granda forto, kontraŭ kiu ni ĉiuj estas tro senfortaj, ekzemple la registaroj de la mondo? ĉu ni devas timi, ke ili eble elektos alian solvon, ol ni elektis, kaj tiamaniere nia tuta laborado fariĝos vana?

Por trovi klaran respondon al tiu demando, ni prezentu al ni, ke la registaroj de la mondo aŭ iaj aĵaj grandaj kaj influaj potencoj starigis aŭtoritatan komitaton, kiu devas decidi, kia lingvo devas fariĝi internacia. En la artikolo "Esenco kaj Estonteco," kiun multaj el vi legis en la "Fundamenta Krestomatio," mi analizis tiun demandon detale kaj mi montris tute klare tion, pri kio en la nuna tempo jam neniu esploranto dubas, nome, ke tia komitato, pri kio mi parolis, neniel povus elekti ian lingvon nacian, nek ian lingvon mortintan, nek ian lingvon kun plene elpensita vortaro, sed ĝi devus nepre elekti nur aŭ Esperanton en ĝia nuna formo, aŭ Esperanton iom ŝanĝitan. Se la komitato kontraŭ ĉiuj postuloj de la prudento, volus fari ian alian decidon, ĝia decido restus nur decido papera, kaj praktike absolute senvalora. Nun ni rigardu, kia estus la sola maniero, en kiu la komitato povus solvi la lastan alternativon.

Plej nature kaj plej kredeble estas, ke la komitatanoj rezonados simple en la sekvanta maniero: "Ekzistas lingvo artefarita, kiu montriĝis tute vivipova, bonege funkcias, bonege sin tenas jam multe da jaroj, kreis gravan literaturon, ellaboris sian spiriton kaj vivon, k. t. p.; sekve anstataŭ fari tute senbezone kaj sencele riskajn novajn eksperimentojn, ni simple akceptu tion, kio jam ekzistas, ni donu al ĝi la aŭtoritatan apogon de la regis-

lessly hazardous new experiments, let us simply accept that which is already in existence. Let us give it the authority and support of the governments which we represent, and then the whole eternal problem will be immediately solved, and from tomorrow, the entire civilized world will live in reciprocal understanding."

Such, I repeat, is the most natural decision which we could expect of a committee especially named by the governments for such a purpose. Let us suppose that the committee finds that different changes in Esperanto are actually very necessary. How would it act?

First of all, it would ask itself whether it has sufficient strength to obtrude its theoretical will upon those many thousands of people who, up to this time, have been the sole workers in the movement. The Esperantists have worked during a series of years and have labored much and sacrificed much, and with great difficulty have finally accomplished that which during many thousands of years seemed impossible.

This work, once lost, could never be regained, for the world would lose all confidence in the idea of an international language. Therefore the prudent and honest committee would say to itself: "We must be very careful that, instead of accelerating the movement, we do not forever destroy it." If the committee should realize that it had been elected only by one very small and unimportant country, that the election was only a quite valueless formality, that the electors had taken no interest in the matter and had not even the slightest intention of supporting it nor the power of doing so—then the prudent committee-men would simply express their opinion and desires on different changes in Esperanto and would leave the acceptance or refusal to the decision of the Esperantists themselves, but would never begin competition against the Esperantists, for they would understand that morally this would be only a crime against the international language idea and practically, sooner or later, would lead to a fiasco.

Let us now suppose that for the decision of the question concerning an international language there has been created a committee which has strength not fictitious but actual and great. I have previously shown that if such a committee did not wish its decision to remain absolutely without practical value, it could take Esperanto or something similar to Esperanto. I have already said that most likely it would accept simply Esperanto in its present form, but let us suppose that it does not wish to do this, how would it act? For it would thoroughly understand that to create a vital language it is quite insufficient to be an educated person and say to oneself: "I will create"; that one cannot do this to order in the course of a few weeks, but that it requires a very long, fervent, self-sacrificing, loving labor, experiment, feeling, etc.: and knowing that another language is in existence to which a great many men have devoted long labors,

taroj, kiujn ni reprezentas, kaj tiam la tuta eterna problemo estos tuj plene solvita, kaj de morgaŭ la tuta civilizita homaro reciproke sin komprenos."

Tia, mi ripetas, estas la plej natura deĵo, kiun oni povas atendi de la registare elektota komitato. Sed ni supozu, ke la komitato trovos, ke diversaj ŝanĝoj en Esperanto estas efektive tre necesaj. Kiel do ĝi agos?

Antaŭ ĉio ĝi sin demandas, ĉu ĝi estas sufiĉe forta, por altrudi sian teorion volon al tiuj multaj miloj da homoj, kiuj ĝis nun estis la so'aj laborantoj en la afero. La esperantistoj laboris dum longa vico da jaroj, multe laboris, multe oferis kaj kun tre granda malfacileco fine akiris tion, kio dum multaj mil-jaroj sajnulis neakirebla kaj kio, unu fojon perdita, neniam plu reakirigus, ĉar la mondo perdis la tutan konfidon al la internacilingva ideo. Sekve ĉiu prudenta kaj honesta komitato dirus al si; ni devas esti tre singardaj, por ke ne, anstataŭ akceli la aferon, ni ĝin pereigu por ĉiam." Se la komitato sciis, ke ĝin elektis ekzemple nur ia unu tre malgranda kaj malgrava landeto, ke la elekto estis nur tute senvalora formaĵo, ke la elektinto tute sin ne interesas pri la afero kaj ne havas eĉ la plej malgrandan intencon ĝin subteni, nek la forton por tio, tiam prudentaj komitatoj nur simple esprimus sian opinion kaj dezirojn pri diversaj farindaj ŝanĝoj en Esperanto kaj laŭ la akceptadon aŭ neakceptadon al la decido de la esperantistoj mem, sed neniam komencus konkuradon kontraŭ la esperantistaro, ĉar ili komprenus, ke morale tio estus nur krimo kontraŭ la internacilingva ideo kaj praktike ĝi pli aŭ malpli frue kondukus nur al fiasko.

Nun ni supozu, ke por la decido de la demando pri lingvo internacia estas kreita komitato, kiu havas forton ne fikcian sed efektivan kaj grandan. Antaŭe mi jam montris, ke se tia komitato ne volos, ke ĝia decido restu praktike absolute senvalora, ĝi povos preni nur aŭ Esperanton, aŭ ion tre similan al Esperanto. Mi diris jam, ke plej kredeble ĝi akceptos simple Esperanton en ĝia nuna formo. Sed ni supozu, ke ĝi tion ne volos fari; kiel do ĝi agos? Ĉar ĝi komprenos tre bone, ke por krei vivipovan lingvon tute ne sufiĉas esti instruita homo kaj diri al si "mi kreos": ke oni ne povas tion fari laŭ mendo en la daŭro de ke'ke da semajnoj; ke tio postulas tre longan, fervoran, sindoneman, amoplenan laboradon, elprovadon, trasantadon, k. t. p.: kaj ĉar ĝi sciis, ke ekzistas jam lingvo, super kiu multe da homoj tre longe laboris, kiu havas multjaran historion, grandan literaturon kaj tutan vivon, ke tiu lingvo bonege funkcias, kaj nur

which has a history of many years, much literature and full vitality, that this language works excellently, that only a few points in it can be disputed, it is then a matter of course that if the committee treats its task seriously it would not risk taking upon itself the creation of an entirely new language, nor would it take another linguistic project not yet sufficiently tried, would not commence a needless and consequently imprudent battle against those who up to the present time had labored in the movement, but it would take Esperanto, and would make in it the changes which it might find necessary.

Whom would the committee commission to make the changes? In the period of preparation, when it is necessary to examine in principle the question as to which language they should select, the committee might commission the work to any one at all, taking care only that the persons who are selected should be prudent and impartial, and should understand the whole responsibility which they would take upon themselves. But when the language was already selected and they should decide to make changes in it, with whom should they take counsel concerning such work? The simplest prudence and simplest understanding of scientific methods dictate that in such labor they would counsel, not with persons who know the language from the outside, but also with persons who best know the language internally; who have worked most for it; who have given it the most practical use and consequently have in it the greatest experience and best know its actual faults. Everyone understands quite well that to make changes in any language, being guided only by the exterior appearance, and not taking counsel with the people who best know that language, would be such a childish thing, that certainly no committee would do it if it treated its task seriously and were not guided by persons who had some hidden purpose.

And if the committee should decide to make changes in Esperanto, what could they change? If they for example decided to say: "This word is taken from a language spoken by a hundred millions, therefore we will throw it out and will take a word from a language spoken by a hundred and twenty millions," or if they would say: "We are not pleased with the word 'estas,' we prefer 'esas';" etc., that would be simple childishness in which serious men could not allow themselves to indulge, for they would understand that in a language which has already had many years of life, to change a great mass of words for simple caprice, or for any purely theoretical and absolutely valueless motive, would be foolishness. Remembering that people do not expect of them any theoretical philological amusement, but practical labor, they would of course change only those words or forms which seem bad in themselves, bad absolutely, and a grave hindrance to the users of the language. But

malmultaj punktoj povas en ĝi esti disputeblaj; tial estas tute kompreneble, ke se la komitato traktos sian taskon serioze, ĝi ne riskos preni sur sin mem la kreadon de tute nova lingvo, nek prenos alian lingvan projekton, kiun la vivo ankoraŭ ne sufiĉe elprovis, ne komencos tute senbezone, sekve neprudente bataladon kontraŭ tiuj, kiuj ĝis nun laboris en la afero, sed ĝi prenos Esperanton kaj faros en ĝi tiujn ŝanĝojn, kiujn ĝi trovos necesaj.

Al kiu la komitato komisius la faradon de la ŝanĝoj? En la tempo prepara, kiam estus necese esplori principe la demandon, kian lingvon oni devas elekti, la komitato povus komisi la laboron al kiu ajn, zorgante nur, ke la elektitoj estu homoj prudentaj kaj senpartiaj kaj komprenu la tutan respondecon, kiun ili prenas sur sin. Sed kiam la lingvo estus jam elektita kaj oni decidus fari en ĝi ŝanĝojn, kum kiu oni konsiligus pri tiu laboro? La plej simpla prudento kaj la plej simpla komprenado de sciencaj metodoj diras, ke pri tia laboro oni devus konsiligi ne kun personoj, kiuj konas la lingvon de ekstere, sed antaŭ ĉio kun personoj, kiuj plej bone konas la lingvon interne, kiuj plej multe laboris por ĝi, plej multe praktike ĝin uzis kaj sekve havas en ĝi plej grandan sperton kaj plej bone konas ĝiajn mankojn efektivajn. Ĉiu komprenas tre bone, ke fari ŝanĝojn en iu lingvo, gvidante sin nur per ekstera ŝajno kaj ne konsiliginte kun personoj, kiuj plej bone konas tiun lingvon, estus tia infanaĵo, kiun certe neniam komitato povus fari, se ĝi traktus sian taskon serioze kaj ne estus sugestata de personoj, kiuj havas ian kaŝitan celon.

Kaj se la komitato decidus fari ŝanĝojn en Esperanto, kion ili povos ŝanĝi? Se ili ekzemple volos diri, "tiu vorto estas prenita el lingvo, kiun parolas cent milionoj, tial ni elfetu ĝin kaj prenu vorton el lingvo, kiun parolas cent dudek milionoj," aŭ se ili dirus, "al ni ne plaĉas la vorto 'estas,' ni preferas 'esas,'" k. t. p., tio estas ja simpla infanaĵo, kiun seriozaj homoj certe ne permesus al si, ĉar ili komprenus, ke en lingvo, kiu havas jam multejaran vivon, ŝanĝi grandan amason da vortoj pro simpla kaprico, pro ia pure teoria kaj praktike absolute senvalora motivo estus sensecaĵa. Memorante, ke oni atendas de ili ne ian teoriaran filologian amuziĝon, sed laboron praktikan, ili kompreneble ŝanĝus nur tiajn vortojn aŭ formojn, kiuj montriĝis kiel malbonaj per si mem, malbonaj absolute, grave maloportunaj por la uzantoj de la lingvo. Sed se vi trarigardos ĉiujn kritikojn, kiuj estis faritaj kontraŭ Esperanto en la daŭro de dudektri jaroj—kaj Esperanton ja kritikis jam multaj miloj da

if you will look through the criticisms which have been made against Esperanto in twenty-three years—and Esperanto has been criticised by many thousands of men, certainly none, even the smallest of its faults have remained hidden—you will find that the immense majority of those criticisms are simply personal caprices. The number of these proposals for changes which could have some practical value is so small that they all together would not fill more than one small leaflet, which everybody could learn in half an hour. But even among those very few problematical changes the most important would be only seeming improvements, but in actuality after more reflection would possibly be revealed only as defects. Thus, for example, the removal of the supersigns and of the accusative, which I proposed sixteen years ago, to be freed from tormentors and facilitate the propaganda, and which a majority of the reformers demand, that change in the present time, and all the more before a committee established by governments and possessing power, must appear as not at all acceptable, because it would offer a crippling of the internal value of the language to please the outside lookers-on, a removal of necessary and important sounds in the language and of free word-order and clearness—to the end that printers need not spend a few dollars and that beginners may be spared a little difficulty.

If you will take any article in Esperanto offered by our opponents to discredit the language, you will always find only one thing: a great amassing of the plural ending “j”—that unhappy “j” which nobody dares to criticize in the beautiful Greek language, is the quintessence of all the terrors which our opponents find in Esperanto!

In a word, you can easily understand that if ever a governmentally established committee should decide to make changes in Esperanto, that committee should treat its task seriously and it could change Esperanto but a very little and the Esperanto which would remain would be quite the same language as before, only possibly present forms would become archaic, and would yield their place to more opportune forms in no way breaking the continuity of the language; in no way destroying the value of that which it had previously acquired. That is not simply our fervent desire, but it is fully guaranteed to us by simple logic and prudence, against which surely no serious committee would care to sin, if it did not desire that its labors should remain absolutely without practical results.

I shall now sum up everything which I have said. A logical examination of the matter shows us that:

1. The international language cannot be other than Esperanto.

2. The evolution of the language will go on most likely only by the same natural way by which it occurs in every other language, that

homoj, kaj certe neniu eĉ plej malgranda el ĝiaj mankoj restis kasita—vi trovos, ke la grandega plimulto al tiuj kritikoj estas simple personaj kapricoj. La nombro de tiuj ŝanĝaj proponoj, kiuj efektive povus havi ian praktikan valoron, estas tiel malgranda, ke ili ĉiuj kune okupas ne pli ol unu malgrandan folieton, kiun ĉiu povus ellerni en duonhoru; sed eĉ inter tiuj tre malmultaj supozeblaj ŝanĝoj la plej gravaj estas nur plibonigo ŝajna, sed en efektiveco ili post pli matura pripensado montrigas eble nur kiel malplibonigo. Tiel ekzemple la forigo de la supersignoj kaj de la akuzativo, kion mi antaŭ dek ses jaroj proponis, por liberiĝi de la turmentantoj kaj faciligi la propagandon, kaj kion postulas la plimulto de la reformistoj, tiu ŝanĝo en la nuna tempo, kaj tiom pli antaŭ la okuloj de registare starigota kaj sekve fortonhavanta komitato, devas aperi kiel tute ne akceptebla, ĉar ĝi prezentus kripligon de la interna valoro de la lingvo, por plaĉi al ĝiaj eksteraj rigardantoj, forigon de necesaj gravaj sonoj el la lingvo kaj de libera vortordo kaj klareco por . . . ke la persistoj ne bezonu elspezi kelke da spemiloj kaj la komencantoj ne havu kelkan malfacilaĵon.

Se vi prenos ian artikolon Esperantan, prezentitan de niaj kontraŭuloj, por senkreditigi Esperanton, vi preskaŭ ĉiam trovos nur unu aferon; grandan amasigon de la plurala finiĝo “j”; tiu malfelica “j,” kiun neniu tamen kurage kritiki en la bela greka lingvo, estas la kvintessenco de ĉiuj teruraĵoj, kiujn niaj kontraŭuloj montras en Esperanto!

Unuvorte, ĉiu el vi povas facile konvinkiĝi, ke se iam registare starigota komitato decidus fari ŝanĝojn en Esperanto kaj se tiu komitato traktos sian taskon serioze, ĝi povos ŝanĝi en Esperanto nur tre, tre malmulte; la postkomitata Esperanto restos tute la sama lingvo, kiel la Esperanto antaŭkomitata, nur eble kelkaj nunaj formoj fariĝos arĥaismoj kaj cedos sian lokon al pli oportunaj formoj, neniel rompante la kontinuecon de la lingvo kaj neniel ruinigante la valoron de tio, kion ĝi ĝis nun akiris. Tio estas ne pia deziro, sed tion plene certigas al ni simpla logiko kaj prudento, kontraŭ kiu certe nenia serioza komitato volos peki, se ĝi ne volos, ke ĝiaj laboroj restu absolute sen ia praktika rezultato.

Nun mi resumos ĉion, kion mi diris: Logika esploro de la afero montras al ni, ke:

1. Lingvo internacia ne povas esti alia ol Esperanto.

2. La evoluado de la lingvo fariĝos plej kredeble nur per tiu sama natura vojo, per kiu ĝi fariĝis en ĉiu alia lingvo, t. e., per la sen-

is, by the unbroken way of neologisms and archaisms.

3. If ever there arises the necessity to make any change in Esperanto, it can be done only by the Esperantists themselves, by common consent, or by some great power, but in any case in full agreement with the Esperantist body.

4. If ever the Esperantists themselves, or any great outside power, shall decide to make changes in Esperanto, such changes can be only extremely small, will never break the continuity which we have had up to this time and will never render valueless the work which we have thus far done, are doing, or shall afterwards do.

This is the only possible natural course of affairs. Every one who wishes to fight against this natural course will needlessly lose his efforts. The Esperanto roots of the international tree have already been planted so deeply in the earth of life that no longer can anybody push the tree about at will.

Dear members of the Congress, everything which I have said is not in any self-confidence of authorship, for I am fully conscious and openly confess that to change anything in the natural course of the international language movement I am as powerless as any other person. I fervently defend our present course only because the irrefutable laws of logic tell me that it is the only course which with full certainty will lead us to our goal. Whoever wishes to change the natural course of the international language movement—no matter whether he is the enemy of Esperanto or its most ardent friend, whether he is a person of obscurity or eminence, whether he is the most fanatic conservative, or the most fantastic experimenter, or if he is the purest idealist or the most profit-seeking egotist, whether he raves and curses or works secretly underground—he will never succeed; he will only create a temporary schism and acquire the unhappy distinction of being a hinderer and an underminer, but never can he compel all the friends of the international language idea to throw away for any insignificant trifles their possession which has been shown fully vital, into which there has been put so much of labor and life, and which by a natural course must little by little absorb new life. This should be well remembered by all who labor for an international language, and if they do not remember it, life itself will give them the necessary instruction.

We can therefore tranquilly continue our labor. We need not be discouraged if the work is sometimes very difficult and thankless; on our side there is not alone the fire of our feelings; on our side there are also the irrefutable laws of logic and prudence. Patiently let us sow and sow, that our grandchildren may have a blessed harvest. To the Sixth Esperanto Congress, which doubtless will scatter many seeds on American soil, I extend my cordial greeting.

rompa vojo de neologismoj kaj arhaismoj.

3. Se iam aperos la neceso fari en Esperanto ian ŝanĝon, tian povas fari nur aŭ la esperantistoj mem, per komuna interkonsento, aŭ ia grandega forto, sed nepre kun plena interkonsento kun la tuta Esperantistaro.

4. Se iam la Esperantistoj mem aŭ ia granda ekstera forto decidos fari en Esperanto iajn ŝanĝojn, tiuj ŝanĝoj povas esti nur ekstreme malgrandaj, neniam rompos la kontinuecon kun tio, kion ni ĝis nun havis kaj neniam senvalorigos tion, kion ni ĝis nun faris, faras aŭ poste faros.

Tio estas la sole ebla natura irado de la aferoj. Ĉiu, kiu volas kontraŭbatali tiun naturan iradon, nur perdos senbezone siajn fortojn. La Esperantaj radikoj de la arbo internacilingva jam tiel profunde penetris en la teron de la vivo, ke ne povas jam ĉiu deziranto ŝanĝi la radikojn aŭ ŝovi la arbon laŭ sia bontrovo.

Karaj kongresanoj! Ĉio, kion mi diris, ne estas ia aŭtoro memfido, ĉar mi plene konsentas kaj konfesas malkaŝe, ke, por ŝanĝi ion en la natura irado de la internacilingva afero, mi estas tiel same senpova, kiel ĉiu alia persono. Mi defendas fervore nian nunan vojon nur tial ke la nerefuteblaj leĝoj de la logiko diras al mi, ke tio estas la sola vojo, kiu kun plena certeco alkondukos nin al nia celo. Kiu ajn volus ŝanĝi la naturan iradon de la internacilingva afero—tute egale, ĉu li estas malamiko de Esperanto aŭ ĝia plej firma amiko, ĉu li estas senfamulo aŭ eminentulo, ĉu li agas per vortoj aŭ per mono kaj ruzaĵoj, ĉu li estas plej fanatika konservemulo aŭ plej facilanima eksperimentisto de novaĵoj, ĉu li estas plej pura idealisto aŭ plej profitama egoisto, ĉu li bruas kaj malbenas aŭ kasite laboras sub la tero—li neniam sukcesos; li povos nur krei kelktempan skismon kaj akiri la malĝojan gloron de malhelpanto kaj subfosanto, sed reniam li povos devigi ĉiujn amikojn de la internacilingva ideo pro iaj sensignifaj bagateloj forĵeti tion, kion ili posedas, kio montrigis plene vivipova, en kion estas jam enmetita tia multego da laboroj kaj da vivo kaj kio per natura vojo devas iom post iom konstante ensorbi novajn sukcojn. Tion devas bone memori ĉiuj, kiuj laboras sur la kampo de lingvo internacia, kaj se ili tion ne memoros, la vivo mem donos al ili la necesan instruon.

Ni povas sekve labori trankvile; ni ne devas malĝoji, se nia laborado estas iajfoje tre malfacila kaj sendanka; sur nia flanko estas ne sole la fajro de niaj sentoj, sur nia flanko estas ankaŭ la nerefuteblaj leĝoj de la logiko kaj prudento. Pacience ni semu kaj semu, por ke niaj nepoj iam havu benitan rikolton. Al la Sesa Esperantista Kongreso, kiu sendube enĵetos multe da semoj en la teron Amerikan, mi eldiras mian koran saluton.

It was nearly twelve o'clock when Dr. Zamenhof finished his speech. The audience arose and finished the morning session by enthusiastic singing of "La Espero," played on the piano by Senor Mello Souza, the Brazilian representative, who is a musician and composer.

At two in the afternoon the Congress reconvened to continue the business of the morning. After the salutations from the representatives of several of the States the authorized delegates of the Esperantists in various countries made speeches, and at five the whole Congress went to be photographed on the steps of the Treasury Building.

The formal opening session was a complete success. Not so many nations were represented, and not so many people were present, as in former congresses; but everybody understood that this resulted from the place itself, and not because of waning enthusiasm in the world-wide movement. The great number of nations represented by government emissaries was of itself an extremely gratifying matter, which established a new goal in the progress of the propaganda. All the members of the Congress rejoiced, and the satisfaction was so widespread that one may rightly call it unanimous.

Moonlight Boat Excursion

At the casting-off of the big steamboat, "St. John," people were saying that we would have to make a moonless moonlight excursion. The sky was grizzly and wet, rain threatened, and a little fell. However, at sunset the clouds divided and good Esperanto weather reigned. The ship went several miles down the Potomac river, and did not return until eleven. The Esperantists made good use of the time in informal talk, and enjoyed the affair so much that many of them did not realize the ship's return to the quay until the boatmen cried "All out!" (though they didn't say it in Esperanto).

Estis jam preskaŭ la dek dua kiam Dro. Zamenhof finis sian paroladon. La aŭdantaro starigis kaj finis la matenan kunsidon per entuziasma kanto de "La Espero," ludata fortepiane de Sr. Mello Souza, la Brazilujo reprezentanto, kiu estas cetere komponisto kaj muzikamanto.

Je la dua posttagmeze la Kongreso rekunvenis por daŭrigi la aferojn de la mateno. Post la salutoj de la reprezentantoj de kelkaj usonaj ŝtatoj la rajtigitaj delegitoj de la Esperantistoj en diversaj landoj faris paroladojn, kaj je la kvina la tuta Kongreso iris por esti fotografata sur la perono de la Trezor-ejo.

Entute la solena malferma kunsido estis sukceso. Ne tiom da nacioj estis reprezentataj, kaj ne tiom da kongresanoj ĉeestis, kiom en antaŭaj kongresoj; sed ĉiuj komprenis, ke tio rezultis de la loko mem, kaj ne pro ia velkanta entuziasmo en la tutmonda movado. La granda nombro de nacioj reprezentataj per registaraj senditoj estis per si mem treege kontentiga afero, kiu starigis novan limon en la progreso de la propagando. Ĉiuj kongresanoj ĝojegis, kaj la kontento estis tiom ĝenerala ke oni prave diras ĝin unuanima.

Ekskurso Lunluma per Boato

Je la foriro de la granda vaporboato, "Sankta Johano," oni diris, ke ni devis fari lunluman ekskurson sen luno. La ĉielo estis griza kaj malseka, kaj pluvo multe minacis kaj iom falis. Tamen, je la subiro de la suno la nuboj dividiĝis kaj bona Esperanta vetero regis. La ŝipo iris kelkajn mejlojn malsupre laŭ la rivero Potomac; kaj nur revenis je la dek unua. La Esperantistoj bone okupis la tempon per neformala babilado, kaj tiom ĝuis la aferon, ke multaj ne konsciigis pri la reveno de la ŝipo al kajo ĝis la boatistoj kriis "Ĉiuj elŝipiĝu!" (kvankam ili ne diris ĝin per Esperanto).

SCENO EL LA TEATRA PREZENTADO

THIRD DAY

TUESDAY morning there were held a number of sectional meetings of various kinds, and the Language Committee was in session. Later, there was an excursion by trolley to the Great Falls of the Potomac, in which many participated.

Official Calls

Tuesday afternoon the officers of the Congress, with Dr. Zamenhof and the government delegates, called upon General Leonard Wood, the Secretary of the Navy, the Secretary of the American Red Cross Society, and several other eminent officials in the city.

"As You Like It"

The presentation of the congress play, "As You Like It," was a remarkable success, not alone in the perfection of the arrangements, but in the wonderful manner in which the actors remembered and spoke their lines. Since people may accuse the Esperantists of the inclination to praise the rendering too highly, we reprint here the report from the *Washington Herald*, a daily newspaper which had no reason for exaggerating the excellence of the play:

THE BIG event of the second day of the International Esperanto Congress was the unique pleasure the members enjoyed in wit-

TRIA TAGO

MARDON matene okazis kelkaj kunsidoj de diversaj specoj, kaj la Lingva Komitato estis en sidado. Poste, estis ekskurso per tramo al la Grandaj Akvofaloj de la Potomac, en kiu multaj partoprenis.

Oficialaj Vizitoj

Mardon posttagmeze la estroj de la Kongreso, kun Dro. Zamenhof kaj la registaraj delegitoj, faris vizitojn al Generalo Leonard Wood, la Sekretario de la Marmilita Departemento, la Sekretario de la Amerika Ruĝkruca Societo, kaj kelkaj aliaj oficialaj eminentuloj de la urbo.

"Kiel Plaĉas al Vi"

La prezentado de la kongresa teatraĵo, "Kiel Plaĉas al Vi," estis rimarkinda sukceso, ne sole en la perfekteco de la aranĝoj, sed en la mirinda maniero laŭ kiu la aktoroj memoris kaj parolis siajn liniojn. Ĉar oni eble akuzos Esperantistojn je la emo tro laŭdi la prezentadon, ni represas tie ĉi la raporton el la *Washington Herald*, ĝiutaga ĵurnalo kiu ne havis kialon trograndigi la bon-econ de la teatraĵo:

LA GRANDA okazo de la dua tago en la Internacia Esperantista Kongreso estis la unika plezuro kiun la kongresanoj ĝuis ĉes-

SCENO EL LA TEATRA PREZENTADO

nessing the first performance ever given in the world of Shakespeare's "As You Like It" translated into the new language.

The performance was given in the open air, on the beautiful grounds of the Bristol School, by the Hickman Players under the personal direction of Mr. Robert Nugent Hickman. In more ways than one the performance was a wonderful demonstration of the extreme utility of Esperanto, but in none more than in the Hickman Players themselves. Two months ago not one of them—not even Mr. Hickman himself—had even heard of Esperanto, and yet last night these players gave a performance of a very long and difficult play without once halting or stumbling over their lines, and with so perfect a pronunciation of the unaccustomed language as to astonish even Dr. Zamenhof, who declared that he had never heard the poetry of Esperanto so beautifully rendered.

Elaborate preparations had been made for the performance. Not content with an ordinary board stage, a broad platform covered with green turf had been erected, and to supplement the fine forest trees that crowd the grounds of the Bristol School, hundreds of small trees had been carted in from the woods to fill in the vacant places. The result was a beautiful, green-embowered amphitheater, in front of which the seats were arranged in a semi-circle, so that everyone had a good view. Practically every member of the Congress attended, and there were a number of people not members, attracted by curiosity, so that when the performance began shortly after 8 o'clock the audience must have numbered a thousand.

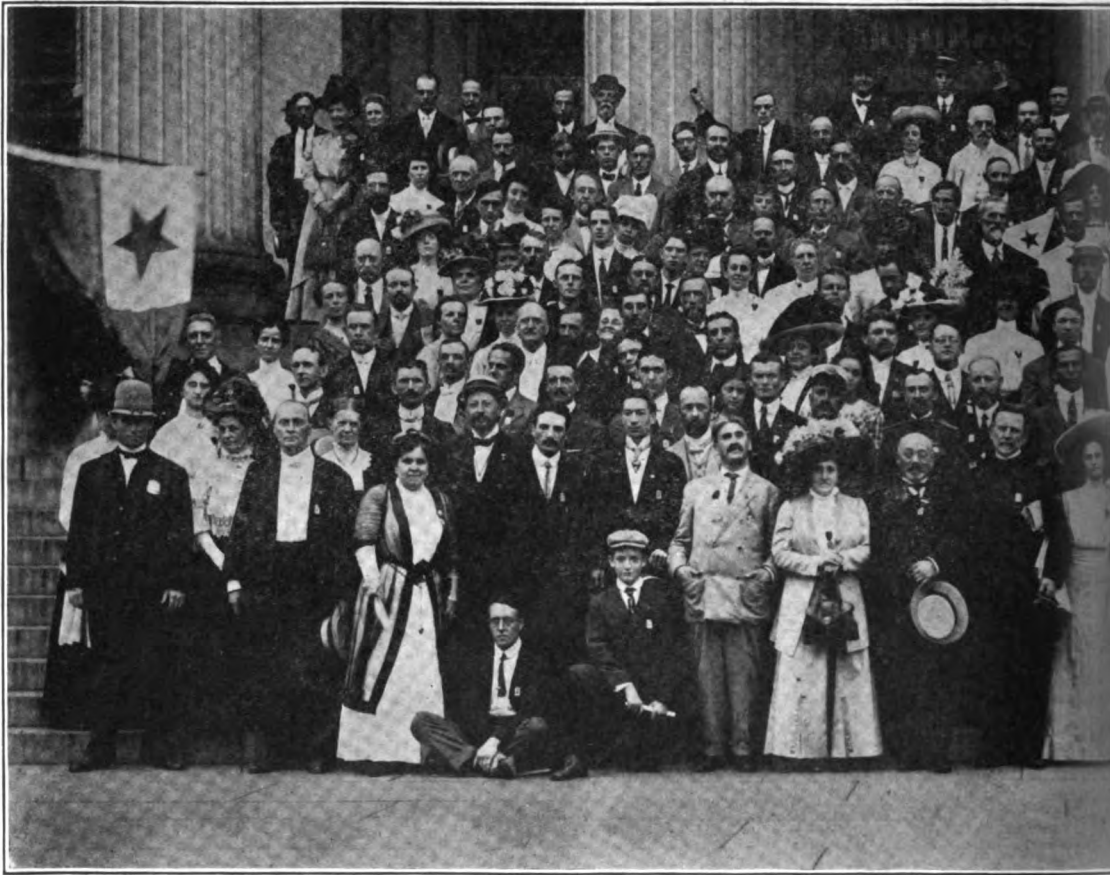
Back of the seats, among the trees, were enormous calcium lights that shot their beams over the heads of the people, directly on the stage. The amphitheater and the green lanes leading to it were lighted with Chinese and Japanese lanterns, suspended from the trees,

tante la unuan prezentadon iam faritan en la mondo, de la de Shakespeare "Kiel Plaĉas al Vi" tradukita en la novan lingvon.

La prezentado estis farita eksterdome, sur la bela korto de la Lernejo Bristol, de la Hickman Aktoroj, sub la persona direktado de Sro. Robert Nugent Hickman. Laŭ pli ol unu maniero la prezentado estis mirinda elmontrado de la ekstrema utileco de Esperanto, sed tio montriĝis plej multe en la aktoroj mem. Antaŭ du montaoj ne unu el ili—ne eĉ Sro. Hickman mem—estis eĉ aŭdinta pri Esperanto, kaj tamen lastnokte tiuj ludantoj faris prezentadon de tre longa kaj malfacila teatraĵo sen unufoje halti aŭ heziti pro siaj linioj, kaj kun tiel perfekta elparolado de la stranga lingvo kiel surprizi eĉ Dro. Zamenhof, kiu deklaris, ke neniam li estis aŭdinta la poezion de Esperanto tiel bele deklamita.

La preparoj estis bone ellaboritaj por la prezentado. Ne kontentigante je ordinara ligna scenejo, oni faris larĝan platformon kovritan per verda torfo, kaj kiel aldono al la belaj arboj kiuj plenigas la korton de la Lernejo Bristol, oni enportigis el arbaroj centojn da malgrandaj arboj por ornamu nudajn lokojn. La rezultato estis belego, de verdaj ĉirkaŭita amfiteatro, antaŭ kiu la seĝoj estis aranĝitaj laŭ duonrondo, tiel ke ĉiu ĉeestanto havis bonan vidon. Proksimume ĉiu kongresano ĉeestis, kaj estis multaj personoj ne kongresanoj, altiritaj de sciemo, tiel ke, kiam la prezentado komencis, iom post la oka, la aŭdantaro estis ĉirkaŭ mil personoj.

Post la seĝoj, inter la arboj, estis grandaj kalciumoj, kiuj jetis siajn radiojn super la kapojn de la aŭdantaro, rekte sur la scenejon. La amfiteatro kaj la verdaj aleoj al ĝi kondukantaj estis lumataj per hinaĵoj kaj japanaj lanternoj, pendantaj de arboj. Estis scenejo de

GRUPO DE KONGRESANOJ SUR I

EDWIN C. REED
Sekretario Esperantista Asocio de Nord-
Ameriko

I. C. I. EVANS
Sekretario Esperantista Federacio de
Distrikto Kolumbio

JOHN BARRETT
Prezidanto Esperantista Asocio de
Nord-Ameriko

LA NACIA TREZOREJO

DR. H. W. YEMANS
 danto Esperantista Asocio de
 Nord-Ameriko

PROF. W. J. SPILLMAN
 Membro de la Administranta Komitato
 de la Esperantista Asocio

DR. IVY KELLERMAN REED
 Membro de la Administranta Komitato
 de la Esperantista Asocio

SCENO EL LA TEATRA PREZENTADO

It was a scene of sylvan enchantment; fitting setting for the most idyllic and poetic of Shakespeare's plays.

"As You Like It" was played by a carefully selected and carefully drilled cast; a company that gave such an excellent performance that even those who could not understand Esperanto must have heartily enjoyed the poet's lines. For used for such a purpose it is apparent that Esperanto is liquid and melodious and full of beauty of its own. The cast chosen by Mr. Hickman, was:

The Duke.....	Coyle de Witt
Jaques.....	Maurice Jarvis
Orlando.....	Addison Smith
Touchstone.....	Holland Hudson
Oliver.....	Marion Lashhorn
Corin.....	Lawrence Sparks
Silvius.....	Inez Ryan
William.....	Charles Johnson
Amiens.....	Charles Johnson
First Lord.....	Clarence Childs
Second Lord.....	George Brown
Jaques de Bois.....	Clarence Childs
Adam.....	James Munsey
Sir Oliver Martext.....	Stephen Smoot
Hymen.....	Joseph Burke
Rosalind.....	Florence Garland
Celia.....	Ruth Holt
Phoebe.....	Lorena Booth
Audrey.....	Jean Garland
First Page.....	Stella Raymond
Second Page.....	May Winne
A Forester.....	Dorothy Sontag

Foresters and Singers by members of the Musurgia Club.

Orchestra of the Nordica Mandolin and Guitar Club, under direction of Walter T. Holt.

Dance by Sarah Willard Howe, pupil of Mme. Milo, Venice.

Costumes by Jones, of Baltimore.

Calciums by Eline, of Baltimore.

arbara sorĉaĵo; taŭga loko por la plej idilia kaj poezia el la teatraĵoj de Shakespeare.

"Kiel Plaĉas al Vi" estis prezentita de zorge elektita kaj zorge ekzercita personaro; de ludantaro, kiu faris tiel bonan prezentadon, ke eĉ tiuj, kiuj ne komprenis Esperanton, devis kore ĝuadi la liniojn de la poeto. Ĉar, uzita por tia celo, estas evidente ke Esperanto estas flua kaj melodias, kaj plena je beleco sia propra. La personaro, elektita de Sro. Hickman, estis:

La Duko.....	Coyle de Witt
Jakveso.....	Maurice Jarvis
Orlando.....	Addison Smith
Tuŝ-ŝtono.....	Holland Hudson
Olivero.....	Marion Lashhorn
Koreno.....	Lawrence Sparks
Silvio.....	Inez Ryan
Gulielmo.....	Charles Johnson
Amienso.....	Charles Johnson
Unua Lordo.....	Clarence Childs
Dua Lordo.....	George Brown
Jakveso de Bojz.....	Clarence Childs
Adamo.....	James Munsey
Siro Olivero Marteksto.....	Stephen Smoot
Himeno.....	Joseph Burke
Rozalindo.....	Florence Garland
Celio.....	Ruth Holt
Febino.....	Lorena Booth
Audreo.....	Jean Garland
Unua Paĝio.....	Stella Raymond
Dua Paĝio.....	May Winne
Arbaristo.....	Dorothy Sontag

Arbaristoj kaj Kantistoj, de anoj el la Musurgia Klubo.

Orkestro de Nordica Mandolina kaj Gitara Klubo, sub la direktado de Walter T. Holt.

Danco de Sarah Willard Howe, lerninto de Mme. Milo, el Nice.

Kostumoj de Jones el Baltimore.

Kalcilumoj de Eline el Baltimore.

SCENO EL LA TEATRA PREZENTADO

Business manager, Charles E. Pryor, of the Belasco Theater.

Stage Director, Robert Frost.

Of course, during the action of the play there was no change of scene. It is not necessary, but the division into acts was signified by the lowering of lights and by music from a mandolin orchestra that was hidden somewhere in the shrubbery and whose music sounded all the sweeter because it was not seen.

From the very beginning the enthusiasm of the Esperantists was manifest, for during the first act nearly every long speech was applauded and all over the amphitheater you could hear, during the waits, expressions of delight that the poetic beauty of Shakespeare's lines, even his meter, in most cases, could be rendered so beautiful in the new language. This was especially true when the players came to the well-known and oft-quoted speeches. For instance, that speech beginning, "Sweet are the uses of adversity," brought forth a tumult of applause for its fine rendering, though this is the way it sounded in Esperanto:

"Dolĉaj l' utiloj de la malbonŝanco,
Simile al la bufo veneneca,
Malbela ankaŭ, tamen en la kapo
Ĝi portas altvaloran juveleton;
Kaj jen la nia viv', liberigite
De vizitad' publika, trovas langojn
En arboj, librojn en ŝtonoj, bonon ĉie."

The same was true of the famous "Seven Ages of Man" speech of the Melancholy Jacques, which in its Esperanto form The Washington Herald published some time ago. It was beautifully spoken by Mr. Maurice Jarvis and called forth round after round of applause.

It would be almost invidious to single out individual members of the cast that gave so excellent a performance as a whole. The acting was thoughtful, temperate, without exaggeration, beautiful, and poetic. Among the Esper-

Administranto, Charles E. Pryor, el la Belasco Teatro.

Scendirektoro, Robert Frost.

Kompreneble, dum la prezentado de la teatraĵo ne okazis ŝanĝo de la sceno. Tio ne estis necesa, sed la divido inter aktoj estis montrita per malplifortigo de la lumoj kaj per muziko de mandolena orkestro ie kaŝita en la arbeto, kaj kies muziko ŝajnis des pli dolĉa ĉar oni ne vidis, de kie ĝi venis.

Tuj de la komenco la entuziasmo de la Esperantistoj montrigis, ĉar dum la unua akto preskaŭ ĉiu longa parolado estis aplaŭdita, kaj tra la tuta amfiteatro oni povis aŭdi, dum la paŭzoj, esprimoj de ĝojego pro tio, ke la poezia beleco en la linioj de Shakespeare, eĉ la ritmo, en plimulto da lokoj, povis tiel bele esprimiĝi per la nova lingvo. Tio estis aparte vera kiam la aktoroj ripetis la bonekonatajn kaj ofte-cititajn parolojn. Ekzemple, tio, kio komencas "Sweet are the uses of adversity," altrise tumulton da aplaŭdado pro sia bela prezentado de la ideo, kvankam jene ĝi aperis en Esperanto:

"Dolĉaj l' utiloj de la malbonŝanco,
Simile al la bufo veneneca,
Malbela ankaŭ, tamen en la kapo
Ĝi portas altvaloran juveleton;
Kaj jen la nia viv', liberigite
De vizitad' publika, trovas langojn
En arboj, librojn en ŝtonoj, bonon ĉie."

Tutsame estis pri la fama parolado de Jakveso pri "La Sep Epokoj de la Homa Vivo," kiun en ĝia esperanta formo la Washington Herald publikigis antaŭ nelonge. Ĝi estis bele parolita de Sro. Maurice Jarvis, kaj elvokis ofte ripetitan aplaŭdodon.

Estus preskaŭ enviige elekti individuajn aktorojn el la personaro kiu faris, entute, tiel bonan prezentadon. La aktado estis pripensita, modera, sen troeco, bela, kaj poezia. Inter la Esperantistoj Sro. Jarvis kiel Jakveso ricevis

antists Mr. Jarvis as Jaques came in for the greatest applause, because they said that his Esperanto was the most liquid and pure, though to the outsider, it seemed no more smooth than the speech of the others. But it is quite true that Mr. Jarvis' performance throughout was very creditable. Mr. Holland Hudson, as Touchstone, also came in for much applause for his clever acting, and the many laughs he evoked were no less a tribute to his pronunciation of a new tongue than to the wit of Shakespeare which he retailed.

Miss Florence Garland as Rosalind made a most charming and pretty picture, and her acting was as dainty and as full of grace as could be desired. Ruth Holt as Celia, Lorena Booth as Phoebe, Jean Garland as Audrey, all received high praise for the skill of their work and their readiness in the new tongue. Coyle de Witt, as the Duke, was strikingly good, and Addison Smith, as Orlando, made a decided impression whenever he appeared. In short, each individual member of the company acquitted himself with marked credit, and after the performance each player was heartily commended by Dr. Zamenhof, inventor of Esperanto.

Praise is due, too, to Mr. Hickman for the masterly care with which "As You Like It" was staged and costumed. The costumes were all fresh and brilliant, the properties entirely adequate, and the woodland scene was made all the more realistic by the presence of real goats on the stage.

FOURTH DAY

Literary Contest

WEDNESDAY morning, at nine, occurred the distribution of prizes in the literary contest. Following is a list of the subjects, premiums and winners:

Universal Brotherhood (Poem).—S-ro Joao Baptista Mello Souza, of Rio de Janeiro, Brazil, first secretary of the Brazilian Esperantist League, won the premium (silver medal); Prof. Frank H. Loud, of Colorado Springs, Colorado, United States, received honorable mention.

Universal Brotherhood (Prose).—Miss Esther Higgs, of Bromley, England, received the prize (silver medal); Miss Margaret A. Maisch, of Philadelphia, United States, received honorable mention.

Stories.—Mr. Herschel S. Hall, of Cleveland, Ohio, councillor of the E. A. of N. A., won the prize (silver medal); Mr. Edwin Leavitt Clarke, of Clarke

plej multe da aplaŭdado, ĉar ili diris, ke lia parolmaniero estis la plej flua kaj pura, kvankam al neesperantisto ĝi ŝajnis ne pli senĝena, ol la parolado de la aliaj. Sed estas vere, ke la aktado de S-ro. Jarvis estis entute tre laŭdinda. S-ro. Holland Hudson, kiel Tuŝŝtono, antaŭ ricevis multan aplaŭdadon pro sia lerta aktado, kaj la multaj ridoj, kiujn li elvokis, estis komplimento ne malpli al lia lerta prononcado de nova lingvo, ol al la spritaĵoj de Shakespeare kiujn li disdonis.

Fraŭlino Florence Garland kiel Rozalindo estis plej bela kaj ĉarma karaktero, kaj ŝia aktado estis tiel delikata kaj graciplena, kiel povus estis dezirata. Ruth Holt kiel Celio, Lorena Booth kiel Febino, Jean Garland kiel Aŭdreo, ĉiuj ricevis multan laŭdon pro la lerteco de sia aktado kaj sia senhezita uzado de la nova lingvo. Coyle De Witt, kiel la Duko, estis aparte bona, kaj Addison Smith, kiel Orlando, faris fortan impreson kiam ajn li aperis. Per unu vorto, ĉiu individua ano de la aktoraro plenumis sian rolon tre laŭdinde, kaj post la prezentado ĉiu ludanto estis kore gratulita de D-ro. Zamenhof, elpensinto de Esperanto.

Laŭdo estas meritata, ankaŭ, de S-ro. Hickman pro la majstra zorgo laŭ kiu "Kiel Plaĉas al Vi" estis scenigita kaj kostumita. La kostumoj estis freŝaj kaj brilaj, la necesaĵoj tute adekvataj, kaj la arbara sceno estis ju pli reala per la ĉeesto de vivantaj kaproj sur la scenejo.

KVARA TAGO

Literatura Konkurso

MERKREDON matene, je la naŭa, okazis la disdonado de premioj en literatura konkurso. Jen listo de la temoj, premioj kaj premiitoj:

Universala Frateco (Poezio).—S-ro Joao Baptista Mello Souza, el Rio Janeiro, Brazilujo, unua Sekretario de la Brazila Ligo Esperantista, ricevis la premion (argentan medalon); S-ro Frank H. Loud, el Colorado Springs, Colorado, Usono, ricevis honoran mencion.

Universala Frateco (Prozaĵo).—Fraŭlino Esther Higgs, el Bromley, Anglujo, ricevis la premion (argentan medalon); Fraŭlino Margaret A. Maisch, el Fildelfio, Usono, ricevis honoran mencion.

Rakontoj.—S-ro Herschel S. Hall, el Cleveland, Ohio, konsilanto en la E. A. de N. A., ricevis la premion (argentan medalon); S-ro Edwin Leavitt Clarke, el Clarke University, Worcester, Mass.,

University, Worcester, Mass., received honorable mention.

Story (by young person).—Mr. Raymond T. Bye, of Germantown, Penna., won the prize (silver medal).

The Utility of Esperanto for Commerce.—Sro. W. A. Vogler, of Hamburg, Germany, won the first prize (Ten dollars, given by the Chamber of Commerce in Washington, D. C.).

Essay on the Bible.—Mr. W. L. Church, vice president of the Boston Esperanto Society, won the first prize (a book on the Bible, given by the chaplain of the U. S. Senate).

The Similarity Between Lincoln and Zamenhof.—Mr. James Robbie, of Edinburg, Scotland, won the prize (the works of Zamenhof in de luxe binding; anonymously given).

Second Business Session

The second working session of the Congress was opened at ten in the morning. The secretary read a telegram from President Taft: "The President thanks you heartily for your telegram of greeting and sends his best wishes for the success of the Sixth International Congress of Esperanto." The telegram was warmly applauded.

Mr. Chavet read many telegrams and letters received.

Dr. Yemans informed the convention of the death of Senor Montt, president of the republic of Chile, and proposed that, in honor of his memory, the audience arise to their feet. He further explained that, on account of the funeral, the reception which was to be given by Mr. John Barrett at the Bureau of the American Republics could not take place.

Dr. Mybs, a member of the Permanent Committee of the Congresses, presented, in the name of that Committee, the report of General Seberty concerning the activities of the Committee between the Fifth and Sixth Congresses.

Captain Postnikov, president of the Russian Esperantist League, delivered a formal invitation from the Russian Esperanto Society that the Congress of 1912, twenty-fifth anniversary of Esper-

ricevis honoran mencion.

Rakonto de Junulo.—S-ro Raymond T. Bye, el Germantown, Pennsylvania ricevis la premion (argentan medalon).

La Utileco de Esperanto por la Komerco.—S-ro W. A. Vogler, el Hamburg, Germanujo, ricevis la premion (Sm. 20, donacita de la Komerca Kamro en Washington, D. C., Usono).

Traktato pri la Biblio.—S-ro W. L. Church, Vic-Prezidanto de la Bostona Esperantista Societo, ricevis la premion (libron pri la Biblio, donacita de la Kapelano de la Usono Senato).

La Simileco Inter Lincoln kaj Zamenhof.—S-ro James Robbie, el Edinburgo, Skotlando, ricevis la premion (la verkojn de Zamenhof, lukse binditajn; donacitajn anonimee).

Dua Labora Kunsido

La dua labora kunsido de la Kongreso estis malfermata je la deka matene. La sekretario legis telegramon de Prezidanto Taft: "La Prezidanto dankas vin kore por via saluta telegramo kaj sendas siajn plej bonajn dezirojn por la sukceso de la Sesa Internacia Kongreso de Esperanto." La telegramo estis varme aplaudata.

S-ro. Chavet legis multajn leterojn kaj telegramojn ricevitajn.

D-ro. Yemans sciigis la kunvenon pri la morto de S-ro. Montt, prezidanto de la Respubliko Ĉiluĵo, kaj proponis ke, por honori lian memoron, la ĉeestantoj starigu. Li plue klarigis ke, pro tiu funebro, la akcepto farota de S-ro. John Barrett en la Oficejo de la Amerikaj Respublikoj ne povos okazi.

D-ro. Mybs, ano de la Konstanta Komitato de la Kongresoj, prezentis, je la nomo de tiu Komitato, la raporton de Generalo Seberty pri la agado de la Komitato inter la Kvina kaj Sesa Kongresoj.

Kapitano Postnikov, prezidanto de la Rusa Esperantista Ligo, transdonis formalan inviton de la rusaj Esperantistoj ke la Kongreso de 1912, 25-jara jubileo de Esperanto, okazu en tiu lando, kie esta-

AMERIKA ESPERANTISTO

anto, should take place in that country, where there are many cities worthy of such a congress. The Russian Esperantists would give notice, at Antwerp, regarding which city they consider the best choice.

Mr. Chavet, of Paris, said that he was commissioned to invite the congress of 1913 to Italy, and in speaking of this remarked how much Esperanto grows in every country which has had an international congress. He asserted his confidence that such growth will follow the congress with us here in America.

Mr. George Warnier, of Paris, informed the Congress that the Esperantists of that city have for many years expected that the Tenth will take place there. That it will be the most glorious and great of all Esperanto congresses up to that time one cannot doubt, as there are in France alone more than nine thousand members of Esperantist Societies, and Mr. Warnier believes that the Tenth will have at least ten thousand members.

Dr. Mybs, vice president of the Academy and Language Committee, presented the report of M. Boirac, the president, concerning the activities of those institutions, and at his proposal the members of the Congress stood up in honor of the members of the Language Committee who had died during the year. On finishing the reading of his report, Dr. Mybs made the motion, approved by the acclamation of all, that the Congress thank M. Boirac for his report and express its full confidence in the Language Committee.

Dr. Yemans read a letter written by the President of the Executive Committee for the Universal Exposition to take place in New York in 1913. The letter stated that during the Exposition there will be held a convention of representatives from all the parliaments of the world, with the purpose of making laws on the subject of international peace; that Esperanto is easily learned and utilized, and it is proposed that we endeavor to interest in Esperanto the persons who will participate in that conven-

multaj urboj taŭgaj por tia kongreso. La rusaj Esperantistoj diros, en Antverpeno, kiun urbon ili opinias elektinda.

Sro. Chavet, el Parizo, diris ke li havas komision inviti la Kongreson de 1913 al Italujo, kaj parolante pri tio, rimarkigas, kiel grande Esperanto kreskas en ĉiu lando kiu havis internacian kongreson. Li asertis sian konfidon, ke tia kreskado sekvos la kongreson ĉe ni en Ameriko.

Sro. Georges Warnier, el Parizo, sciigis la Kongreson, ke la Esperantistoj de tiu urbo estis dum multaj jaroj esperintaj ke la Deko okazos tie. Ke tio estos la plej granda kaj glora el ĉiuj Esperantistaj kongresoj ĝistiamaj, oni ne povos dubi, ĉar estas en Francujo sole pli ol naŭ mil membroj de societoj esperantistaj, kaj Sro. Warnier opinias, ke la Deko havos almenaŭ dek mil membrojn.

Dro. Mybs, vic-prezidanto de la Lingva Komitato kaj Akademio, prezentis la raporton de Sro. Boirac, la prezidanto, pri la agado de tiuj institucioj, kaj je lia propono la kongresanoj levigis je la honoro de la membroj de la Komitato kiuj mortis dum la jaro. Fininte la legadon de la raporto, Dro. Mybs faris proponon, aprobita per aplaŭdado de ĉiuj, ke la Kongreso danku Sron. Boirac pro sia raporto kaj esprimu sian plenan konfidon al la Lingva Komitato.

Dr. Yemans legis leteron skribitan de la Prezidanto de la Agada Komitato por la Universala Ekspozicio okazonta en Nov-Jorko en 1913. La letero diris, ke dum la Ekspozicio okazos kunveno de reprezentantoj el ĉiuj parlamentoj en la mondo, kun celo fari leĝojn pri internacia paco; ke Esperanto estas tre facile lernebla kaj uzebla, kaj estas proponate, ke oni klopodu interesi pri Esperanto la personojn kiuj partoprenos en tiu kunveno kaj, se eble, instruu ilin pri la lingvo. Estis ankaŭ proponate, ke kon-

tion and, if possible, teach them the language. It was also proposed that a congress of Esperantists take place at the same time.

Speech of Mr. Morrison

Having closed the official session, Dr. Yemans gave the floor to Mr. Frank Morrison, secretary of the American Federation of Labor, who unofficially greeted the Congress. Since he is a very influential officer of a body having about two million members, his speech will undoubtedly have great influence among workers in Europe as well as America.

Excursion to Mount Vernon

Wednesday afternoon a large number of Esperantists went to visit the home of George Washington, called "Mount Vernon." Some went by boat on the Potomac, but the majority preferred to go by the electric cars, which rapidly transported them through beautiful green fields. The weather threatened rain, but committed no such indiscretion, and the temperature was quite ideal. Indeed, during the whole Congress the weather behaved in accordance with the tradition of Esperantoland, and those prophets of Baal, who had foretold that they would "fry eggs on the sidewalk" during the Congress had to eat their omelettes cooked very imperfectly indeed. The Esperantists greatly enjoyed their visit to Mount Vernon, where they found a typical and ideally arranged Southern home of the patriarchal epoch of our history.

Lecture of Mr. Sharpe

Wednesday evening, Mr. Richard Sharp, of England, gave an address in the auditorium of the Arlington on the sounds of the Esperanto language. He made a very interesting lecture, which called forth a few remarks from the audience. Of these, the most eloquent was the statement of Colonel Pollen, that even among people of the same nation and the same family no two persons can speak exactly alike, and that, when Esperantists of all nations can understand each other by means of Esperanto it is useless to insist on precise sameness in the sounds of the letters.

greso de Esperantistoj okazu en tiu sama tempo.

Parolo de Sro. Morrison

Ferminte la oficialan kunsidon, Dro. Yemans donis la parolon al Sro. Frank Morrison, sekretario de la Amerika Federacio de Laboro (Unuigoj), kiu neoficiale salutis la kongreson. Ĉar li estas tre influa estro de ligo enhavanta ĉirkaŭ du milionojn da anoj, lia parolado sendube havos grandan influon inter laboristoj en Eŭropo kiel en Ameriko.

Ekskurso al Monteto Vernon

Merkredon posttagmeze granda nombro da Esperantistoj iris viziti la hejmon de George Washington, nomata "Monteto Vernon." Kelkaj iris per boato sur la Potomac, sed la plimulto preferis veturi per tramo, kiu rapide portis ilin inter belegaj verdaj kampoj. La vetero minacis je pluvo, sed faris nenion malbonan, kaj la temperaturo estis tute ideala. Laŭfakte, dum la tuta kongreso la vetero kondutis laŭ la tradicio de Esperantujo, kaj tiuj profetantoj de Baal, kiuj antaŭdiris ke ili "fritos ovojn sur la trotuaro" dum la kongreso devis manĝi siajn ovaĵojn ja tre malbone kuiritaj. La kongresanoj tre ĝuis sian viziton al Monteto Vernon, kie ili trovis tipan kaj ideale aranĝitan hejmon de Sudusono dum la patriarka epoko de nia historio.

Lekcio de Sro. Sharpe

Merkredon vespere Sro. Richard Sharpe, el Anglujo, faris paroladon en la salonego de la Arlington pri la sonoj de la lingvo Esperanto. Li donis tre interesan lekcion, kiu elvokis kelkajn rimarkojn el la aŭdantaro. El tiuj, la plej elokventa estis la diro de Kolonelo Pollen, ke eĉ inter samnacionoj kaj samfamilianoj ne du personoj povas paroli tutsame, kaj ke, kiam ĉiunaciaj Esperantistoj reciproke kompreniĝas per Esperanto estas neutile insisti pri preciza sameco en la sonoj de la literoj.

FIRST GROUP—At the Ball Game. Left to Right: Col. Pollen, William Mann, Mme. Zamenhof, Mme. Essigman, Dr. Zamenhof, Dr. Mybs. (Photo by H. D. King)

SECOND CLUB—La Kapitola Esperantista Klubo, a Club of Blind Esperantists at Washington, with Dr. Zamenhof. (Photo by King)

UNUA GRUPO—Ĉe la Stacia Pilkludo. Legante dekstren: Kolonelo Pollen, William Mann, Sino Zamenhof, Sino. Essigman, Dro. Zamenhof, Dro Mybs. (Fotografita de H. D. King)

DUA GRUPO—La Kapitola Esperantista Klubo de Blindaj Esperantistoj, ĉe Washington, kun Dro. Zamenhof. (Fotografita de King)

FIFTH DAY.

DURING the morning the different districts of the Esperanto Association of North America held meetings for the election of councillors, concerning which a report is printed in another place.

Base Ball

Thursday afternoon many Esperantists attended the game between the teams of Cleveland and Washington. They gathered under their green flag in a space especially reserved for them, and the foreigners tried as hard as possible to understand the game with the help of explanations by American friends and a booklet of rules published in Esperanto by the Spalding firm. The umpire added some interest to the visit by an occasional decision in Esperanto, which language he used somewhat timidly in the presence of so many experts.

Band Concert

At five in the afternoon the Marine Band gave a concert, at which a special place was reserved for the Esperantists.

Lectures

In the evening Gabriel Chavet, secretary of the Congress, gave an address on "Antwerp, City of the Seventh Esperanto Congress." The well-selected

KVINA TAGO

DUM la mateno la diversaj distriktoj de la Esperantista Asocio de Nord-Ameriko havis kunsidojn por elektoj de konsilantoj, pri kio raporto estas presata aliloke.

Stacia Pilkludo

Jaudon posttagmeze multaj Esperantistoj ĉeestis la konkurson inter la ludistaroj de Cleveland kaj Washington. Ili grupiĝis sub sia verda standardo en speciala loko por ili rezervita, kaj la fremduloj penis tiom kiom eble kompreni la ludon per helpo de klarigoj de amerikaj amikoj, kaj libreto de reguloj eldonita en Esperanto de la firmo Spalding. La decidanto aldonis iom da intereso al la vizito per okaza decido en Esperanto, kiun lingvon li uzis iom timeme en la ĉeesto de tiom da spertuloj

Banda Koncerto

Je la kvina vespere la Marista Muzikbando donis koncerton, je kiu speciala loko estis rezervita por la Esperantistoj.

Lekcioj.

Dum la vespero Sro. Gabriel Chavet, sekretario de la Kongreso, faris paroladon pri "Antverpeno, Urbo de la Sepa Esperantista Kongreso." La bone elek-

theme of his very interesting lecture proves how early and completely the Belgians are preparing to advertise the Seventh. For the same purpose they distributed, during the Congress, a great quantity of handsomely printed and illustrated brochures in Esperanto on the attractions of Antwerp.

Prof. Spillman spoke on "Visible Speech," a new system of phonetic printing and writing in which the inventor tries actually to describe the sounds by the forms of the letters. The system is the work of Prof. Alexander Melville Bell, father of the inventor of the telephone, and the office of the propaganda is the Volta Bureau, in Washington.

Reception in Pan-American Bureau

Although the formal reception in the Bureau of the American Republics was cancelled because of the death of the president of Chile, Mr. Barrett received the Esperantists informally Thursday night. The entire Congress went to the beautiful "Palace of Peace," shook hands with Mr. Barrett, and promenaded in the beautiful marble halls and corridors of the building. They were served with punch, ices and cakes, and enjoyed a memorable evening in a memorable place.

SIXTH DAY

FRIDAY morning the Congress members gathered in special sessions. There were little meetings of post office employes, theosophists, financiers, pacifists, teachers and vegetarians. Some of these meetings were small, but others had a goodly number present. These special groups define by themselves, in a great measure, the future of Esperanto. Practical life does not demand that a man should have direct relations with all kinds of people, but it is extremely desirable that, by means of Esperanto, specialists should no longer remain isolated by the limits of their languages, but should communicate by means of an international language with the same kind of specialists in all countries.

Official Reception

Friday afternoon the Acting Secretary of the Department of State gave an offi-

tita temo de lia tre interesa lekcio pruvas, kiel frue kaj plene la belgoj prepari reklamadi la Sepan. Por tiu sama celo ili disdonigis, dum la Kongreso, granda kvanton da bele presitaj kaj ilustritaj broŝuroj en Esperanto pri la allogaĵoj de Antverpeno.

Prof. Spillman parolis pri "Videbla Parolado," nova sistemo de fonetika presado kaj skribado en kiu la elpensinto provas efektive priskribi la sonojn per la formoj de la literoj. La sistemo estas la verko de Prof. Alexander Melville Bell, patro de la elpensinto de la telefono, kaj la oficejo de la propagando estas la Volta Bureau, en Washington.

Akcepto en Tutamerika Oficejo

Kvankam la formala akcepto en la Oficejo de la Tutamerikaj Respublikoj estis nuligita pro la morto de la prezidanto de Ĉilujo, Sro. Barrett gastigis neformale la Esperantistojn jaŭdon nokte. La tuta Kongreso iris al la belega "Palaco de la Paco," premis la manon al Sro. Barrett, kaj promenadis en la belegaj marmoraj salonoj kaj koridoroj de la konstruaĵo. Oni regalis sin per punĉo, glaciaĵoj kaj frandaĵoj, kaj ĝuis memorindan vesperon en memorinda loko.

SESA TAGO

MATENON vendrede la kongresanoj grupiĝis en specialaj kunsidoj. Estis kunvenetoj de poŝtoficistoj, teosofistoj, financistoj, pacifistoj, instruistoj, kaj vegetaranoj. Kelkaj el la grupoj estis malgrandaj, sed aliaj havis bonan nombron da ĉeestantoj. Tiuj specialaj grupoj per si mem difinas, en granda mezuro, la estontan rolon de Esperanto. La praktika vivo tute ne postulas, ke homoj havu senperajn rilatojn kun ĉiuj specaj aliaj homoj, sed estas plej dezirinde ke, per la servo de Esperanto, specialistoj ne plu estu izoligitaj per la limoj de siaj lingvoj, sed komuniku per internacia lingvo kun samspecialistoj de ĉiuj landoj.

Oficiala Akcepto

Vendredon posttagmeze la Aganta Sekretario de la Departemento de l'état.

cial reception to the officers of the Congress and the government delegates. On account of the absence from the city of the President and the Secretary of State, the Acting Secretary was the highest official in Washington, and the reception gave the Esperantists great pleasure as a further official recognition of their language and propaganda.

Address on Woman's Rights

Through the efforts of Mrs. Tindall, who did not know Esperanto, but had become strongly convinced of its importance to the propaganda of the suffragist movement, there occurred on the same day a speech on the ballot for women. Madame Marie Hankel, of Dresden, gave the address, and her skillful treatment of the subject gave the listeners great pleasure.

International Ball

Friday night occurred the regular feature of every Esperanto congress, the international ball. The auditorium of the Arlington was filled with Esperantists and their friends. Many who do not sympathize with the idea of our youngsters that there are no dances but waltz and two-step, and who ordinarily do not pretend to dance, took part in the grand march and Virginia reel. One might say that among the dancers the grand march was the only thing quite international. It is true that the Germans and French waltz, and they "two-step;" but there is a subtle difference in the dances of the nations, so that a fellow feels most "at home" when dancing with his fellow-citizenino. At least there were many witnesses to this effect.

But the thing was exhilarating and full of joy. The ladies wore their garments of rejoicing, every man who could lay claim to a uniform had it on, one got himself up as "Uncle Sam" and Colonel Pollen wore an electrifying collection of feathers, medals and variegated clothes—an assortment gathered during his long history as soldier and traveler. The Marine Band, which played the music, evidently trusted in the early victory of Esperanto, for they hurried along the tunes, and the dreamy waltz became at their hands a rapid, get-there step.

donis oficialan akcepton al la estraro de la Kongreso kaj la registaraj delegitoj. Pro la foresto el la urbo de la Prezidanto kaj la Sekretario de l'Ŝtato, la Aganta Sekretario estis la plej altranga oficialo en Washington, kaj la akcepto faris al la Esperantistoj multan plezuro, kiel plua oficiala rekono de ilia lingvo kaj ĝia propagando.

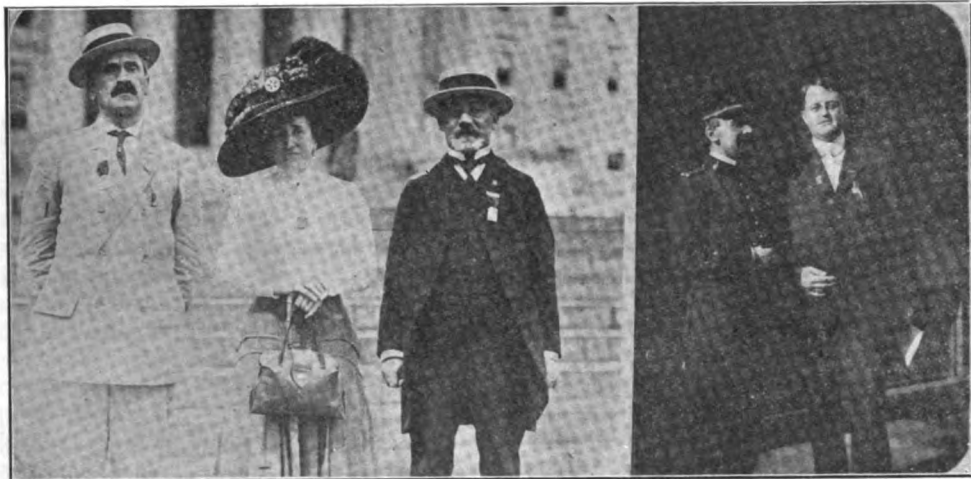
Parolo pri Virinrajtoj

Per la klopodoj de Sinjorino W. Tindall, kiu ne komprenis Esperanton sed forte konvinkigis pri ĝia graveco por la propagando de la feminista movado, okazis la saman tagon parolado pri la baloto por virinoj. Sinjorino Marie Hankel, el Dresdeno, faris la paroladon, kaj ŝia lerta preparo de la temo donis al la aŭdantaro grandan plezuron.

Internacia Balo

Vendredon nokte okazis tiu regula detalo de ĉiu Esperantista kongreso, la internacia balo. La salonego de la Arlington estis plena je Esperantistoj kaj siaj amikoj. Multaj el ili kiuj ne simpatias kun la junula ideo ke ne ekzistas dancoj krom valso kaj dutempo, kaj eĉ kelkaj kiuj ordinare ne pretendas danci, partoprenis en la granda marŝado kaj la "Virginia Reel." One povas diri, ke inter la dancoj la granda marŝado estis la sola tute internacia. Vere, la germanoj kaj francoj valsas, kaj ili "dupaŝas": sed ekzistas tiom da subtila malsameco inter la dancmankoj de la diversaj nacioj, ke oni sin trovas plej "hejme" dancante kun samlandino. Pro tio, almenaŭ, estas multaj atestantoj.

Sed la afero estis gajiga kaj ĝojega. La virinoj portis siajn festovestojn, ĉiu viro kiu povis pretendi uniformon portis ĝin, unu maskis sin kiel "Onklo Sam" kaj Kolonelo Pollen portis ridigan kolekton da plumoj, medaloj kaj diversspecaj vestoj—kolekton faritan dum lia longa historio kiel soldato kaj vojaĝanto. La Marista Bando, kiu ludis la muzikon, evidente konfidis al la frua venko de Esperanto, ĉar ili rapidis la ariojn, kaj la revema valso fariĝis al ili rapida, trafanta paŝado.

SRO. SILBERNIK, SINO. ZAMENHOF, DRO.
ZAMENHOF

KAPITANO PEROGORDO, HENRY D. KING

Several young Filipinos presented characteristic national dances for the amusement of the rest, and were warmly applauded. During the intermission we ate "light refreshments" and Mrs. Williams favored the gathering by singing the "Flower Song" from Faust, and a characteristic little song, "Andalusia."

SEVENTH DAY

Formal Closing Session

THE FORMAL closing session was begun at ten o'clock in the auditorium hotel. Dr. Yemans presided. He expressed his pleasure at the success of the Congress, especially at the great number of official delegates, and thanked all who had taken part in the organization of the Congress. He thanked also the Europeans who had come in large numbers; the journalists who had so favorably reported the Congress; Mr. and Mrs. Reed, and the local committee for their labors.

Sro. Chavet read new letters and telegrams received. The delegate of the Mexican government greeted the Congress in Esperanto, and wished it success.

Mr. Haupt proposed that the Congress of 1915 take place in New Orleans, simultaneously with the great exposition which they are planning for that date to celebrate the opening of the Panama Canal.

Kelkaj junaj filipinoj prezentis karakterizajn naciajn dancojn por la amuzado de la aliaj, kaj estis varme aplaŭdataj. Dum la interpaŭzo oni manĝis "malpezan nutraĵon" kaj Sinjorino Williams favoris la ĉeestantojn per kanto de la "Florkanto" el Faŭsto, kaj karakteriza kanto "Andaluzio."

SEPA TAGO

Solena Ferma Kunsido

LA SOLENA ferma kunsido estis malfermata je la 10a horo en la salonego de la Arlington Hotel. Dro. Yemans prezidas. Li ĝojas pro la sukceso de la kongreso kaj precipe pri la granda nombro de la oficialaj delegitoj kaj dankas ĉiujn kiuj partoprenis en la organizado de la kongreso. Li dankas ankaŭ la eŭropanojn kiuj venis multnombraj; la ĵurnalistojn, kiuj raportis tiel afable pri la kongreso; Gesroj. Reed kaj la lokan komitaton pro iliaj laboroj.

Sro. Chavet legas novajn leterojn kaj telegramojn ricevitajn. La delegito de la meksika registaro salutas la kongreson en Esperanto, kaj deziras al ĝi bonan sukceson.

Sro. Haupt proponas ke la kongreso de 1915 okazu en New Orleans, samtempe kun la granda ekspozicio kiun oni projektas pro tiu dato por festi la malfermon de la Panama Canal.

Mr. Sinclair Lewis proposed that the Congress of 1915 take place in San Francisco, to acquaint the Californians with Esperanto and the Esperantists with California. He added that San Francisco is a central point for Europe, America and Asia.

Afterward Mr. Grosvenor Dawes, representative of the Southern Commercial Congress, spoke in the name of the organizers of the Exposition in New Orleans and invited the Esperantists to come to that famous city near the Gulf of Mexico.

Dr. Yemans acknowledged the various invitations, and called attention to the fact that many cities are already competing for the Esperanto congresses, and that this is a sign of our prosperity.

Sro. Chavet reported various proposals received by the Permanent Committee of the Congresses: (1) Proposal of the Holland Esperantist Society that the members of the Language Committee be elected by the organized Esperantists of the countries interested. (2) Proposal of Mr. Warrington concerning the League for World Federation. (3) Proposal of Messrs. Twombly and Scott that the Congress send an expression of respect to Mr. Schleyer, inventor of Volapuk, and that the Sixth Congress should be called the Ninth, because previous to our Esperanto Congresses there had been three congresses of Volapuk.

On the proposal of the Holland Society Sro. Chavet said that the Permanent Committee of the Congresses had decided to send it back for the consideration of the Language Committee, which furthermore had received for consideration a similar proposal from the German Esperantist Association.

On the proposal of Messrs. Twombly and Scott, Sro. Chavet explained that the Permanent Committee of the Congresses was of the opinion that it would not be proper to call our Sixth Congress the Ninth International, and that, as Sro. Schleyer had always the esteem of the Esperantists, there was no reason for giving it special expression.

Sro. Sinclair Lewis proponas, ke la kongreso de 1915 okazu en San Francisco por konigi Esperanton al la Kalifornianoj kaj Kalifornion al la Esperantistoj. Li aldonas, ke San Francisco estas centra loko por Europo, Ameriko kaj Azio.

Poste Sro. Grosvenor Dawes, reprezentanto de la Suda Komerca Kongreso, parolas je la nomo de la organizantoj de la Komisio en New Orleans kaj invitas la Esperantistojn veni en tiun faman urbon apud la golfo Meksiko.

Dro. Yemans dankas pro tiuj diversaj invitoj, kaj rimarkigas, ke jam multaj urboj konkurencas por altiri al si esperantistajn kongresojn, kaj ke tio estas signo de nia prospero.

Sro. Chavet raportas pri diversaj proponoj ricevataj de la Konstanta Komitato de la Kongresoj: Propono de la Holanda Societo Esperantista por ke la membroj de la Lingva Komitato estu elektataj de la organizitaj esperantistoj de la koncernitaj landoj. (2) Propono de Sro. Warrington pri la ligo pri monda federacio. (3) Propono de Sroj. Twombly kaj Scott por ke oni sendu esprimon de respekto al Sro. Schleyer, eltrovinto de Volapuk, kaj por ke oni nomu tiun sesan kongreson la Naŭa Internacia Kongreso, ĉar estis antaŭ niaj esperantistaj kongresoj tri kongresoj de Volapuk.

Pri la propono de la holanda societo, Sro. Chavet diras: Ke la Konstanta Komitato de la Kongresoj decidis ĝin resendi al la esploro de la Lingva Komitato, kiu cetere jam ricevis por esploro similan proponon de la Germana Esperantista Asocio.

Pri la propono de Sroj. Twombly kaj Scott, Sro. Chavet sciigas, ke la Konstanta Komitato de la Kongresoj opiniis, ke ne konvenas nomi nian sesan kongreson la naŭa internacia, kaj ke, tial ke Sro. Schleyer havas ĉiam la estimon de la Esperantistoj, ne estas hodiaŭ preteksto por ĝin esprimi speciale.

Dr. Zamenhof explained, in a few words, the opinion of the Permanent Committee on the proposals of Messrs. Scott and Twombly. He said that in fact Sro. Schleyer has always the esteem of the Esperantists, who cannot forget the great service which he rendered to the idea of an international language, but that there is really no sufficient reason for giving it special expression at this time.

Mr. Warrington proposed that the Congress express its approval of the measure passed by the Congress of the United States for the appointment of a commission on universal peace. Dr. Yemans seconded this proposal, which was unanimously approved.

The decisions of the Permanent Committee on the proposal of the Holland Society and that of Messrs. Twombly and Scott was unanimously approved.

Sro. Chavet gave out the following information as to the number of Congress members: There were enrolled two hundred and seventy-four from the United States; and, supposing that the United States has only one-tenth as many Esperantists as Europe, in a territory equally large, and considering that when the congresses are held in Europe about a thousand attend, one must be very well pleased that nearly three hundred American Esperantists came to the Congress in Washington. The United States Esperantists came from thirty-five states.

Sro. Warnier, in the name of the European members, thanked the American Esperantists for their hearty reception, and assured them that when they come to Europe everything possible will be done to make them feel at home.

Mr. Chavet then read the official decisions of the Congress.

Dr. Zamenhof stated that, in accordance with tradition, he must, in a few words, finish the Congress. He observed that the success of the Congress had surpassed all hopes, particularly from the viewpoint of official representations. He thanked the United States government, which sent the official invitations, and the

Dro. Zamenhof klarigas, en kelkaj vortoj, la opinion de la Konstanta Komitato pri la propono de Sroj. Scott kaj Twombly. Li diras, ke efektive Sro. Schleyer ĉiam havas la estimon de la Esperantistoj, kiuj ne povas forgesi la grandan servon, kiun li faris al la ideo de lingvo internacia, sed ke efektive oni ne havas pretekston sufiĉan por ĝin esprimi denove speciale hodiaŭ.

Sro. Warrington proponas al la kongreso decidon pri la rezolucio de la usona kongreso nomi internacian komision rilate al universala paco. Dro. Yemans subtenas ĉi-tiun proponon, kiun la kongreso aprobas unuanime.

La decidoj de la Konstanta Komitato pri la propono de la Holanda Societo kaj pri la propono de Sroj. Scott kaj Twombly, estis unuanime aprobitaj.

Sro. Chavet donas sciigon pri la nombro de la kongresanoj. Enskribiĝis du cent sepdek kvar usonaj samideanoj, kaj se oni supozas, ke Usono enhavas dekoble malpli da Esperantistoj, ol Eŭropo, sur teritorio egale grande, kaj se oni rimarkis, ke kiam oni faras kongreson en Eŭropo venas mil Eŭropanoj, oni devas estis tre ĝoja ke preskaŭ tri cent usonaj Esperantistoj venas al la kongreso en Washington. Tiuj usonaj Esperantistoj apartenas al tridek kvin ŝtatoj.

Sro. Warnier, je la nomo de la eŭropaj kongresanoj, dankas la usonajn samideanojn pri ilia kora akcepto, kaj certigas ilin, ke kiam ili venos Europon oni faros ĉion eblan por ke ili ankaŭ sentu sin hejme.

Sro. Chavet, sekretario, legas la kongresan decidaron.

Dro. Zamenhof diras, ke, laŭ la tradicio li devas fermi la kongreson per kelkaj vortoj. Li konstatas, ke la sukceso de la Sesa Kongreso superis ĉiujn esperojn, precipe laŭ la vidpunkto de la oficialaj reprezentoj. Li dankas la usonan registaron, kiu sendis la oficialajn invitojn, kaj la multajn registarojn, kiuj

many governments which accepted; he thanked the city authorities of Washington, Mr. and Mrs. Reed and the local committee, and finally the papers, which so favorably reported the Congress. He then declared the Sixth Congress closed, and the gathering dispersed after singing "La Espero."

The meeting of the Esperanto Association of North America, which followed, is reported below. Saturday night Colonel Pollen lectured on Esperanto to an audience of Washington people which packed the auditorium of the Arlington; the papers reported the lecture at length.

akceptis; li dankas la urbajn autoritatojn de Washington, kaj Gesrojn. Reed kaj la lokan komitaton, kaj fine la ĵurnalojn, kiuj afable raportis pri la kongreso. Li poste deklaras, ke la Sesa Kongreso estas fermita, kaj ĉiuj ceestantoj disiĝis post kanto de La Espero.

La kunveno de la Esperantista Asocio de Norda Amerika, kiu sekvis, estas raportata ĉi-sube. Sabaton nokte Kolonelo Pollen faris paroladon pri Esperanto al affiantaro de Washingtonoj kiu plenigis la salonegon de la Arlington. La ĵurnalojn raportis tre longe pri la parolado.

OFFICIAL PART

ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

Central Office: Washington, D. C.

SPECIAL NOTICE

Inasmuch as the arrangement by which the Esperanto Association of North America was permitted to have free desk-room with the Washington Chamber of Commerce automatically terminated with the Congress, the headquarters will no longer be there.

On or about October first a new office will be taken and address given in the next number of *Amerika Esperantisto*. Meanwhile, all communications should be addressed to "The Esperanto Office." All so addressed will find the secretary or executive committee without delay.

If during a week or so in September replies from the general secretary are not forthcoming, the patience of the correspondents is requested, for he will perhaps get away for a much needed rest.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION
(Atesto pri Lernado)

Dr. Tobias Sigel, Detroit, Mich.
Miss Eliza Emery, Mexico, N. Y.
Wyatt Rushton, Grandview, Ala.
Mrs. L. R. Bixby, Lawton, Okla.

TREASURER'S ACCOUNTS

The following is the statement of the finances of the Esperanto Association of North America for the year ending the first of September, 1910:

Receipts

Membership Fees	\$ 397.75
Examination Fees	71.35
Sustaining Members and Contributions	1200.25
Miscellaneous	2.10

1671.45

Expenditures

Postage	147.15
Councilors Fees	63.00
Examiners Fees	45.05
Printing	130.14
Secretary's salary and stenographer...	1200.00

1585.34

Balance on hand September 1.....\$86.11

CONGRESS ACCOUNTS

The following is the statement of cash receipts and expenditures on behalf of the Sixth International Esperanto Congress to August 30, 1910:

Receipts

Congress tickets	\$1410.86
Contributions	353.00
Advance loans	60.00
Congress stamps and post-cards	150.50
Theatre sales	154.50
Profits Great Falls excursion	11.75
Concert tickets	4.75

Ball tickets	16.00
Advertisements	110.00
Miscellaneous sales and profits	68.40

\$2339.76

Expenditures	
Postage	\$ 125.00
Express	9.66
Telegram cables	10.28
Extra clerical help	242.02
Office supplies	29.55
Publicity	100.00
Printing	116.25
Am. Esp. Co. circularizing	14.33
Congress stamps and post-cards	145.00
N. Y. and N. E. expenses	49.30
Dummy Congress Books	4.00
Press clippings	10.00
Dr. Zamenhof N. Y. expenses	59.71
Dr. Zamenhof Wash. expenses	82.50
Arlington Hotel	172.30
Expenses of Play	600.55
Decorating hall	22.00
Janitor George Wash. Univ.	5.00
Refunds foreign members	52.50
Moonlight excursion	34.65

\$1884.60

Cash on hand **\$455.16**

ASSETS AND LIABILITIES

Accounts Payable

Advance loans	\$ 60.00
Shaw Bros., printing	35.50
George W. King Ptg. Co., Congress book	265.00
Julius Lansburgh, chairs	76.88
Chas. M. Robbins Co., badges and medals	132.56
Collegeville Mfg. Co., flags	21.50
Wm. H. Santelmann, music	50.00
Copenhagen, engraving	13.00
Mr. Will McDonald, publicity	75.00
Sanders and Sayman Co., piano	5.00
Clerical help	44.50
L. M. Thayer, printing	153.00
Rev. Paul Hoffman, "Diservoj"	28.40
B. S. Reynolds, post-cards	6.25
Washington "Times," advertising	8.40

974.99

Accounts Receivable

Cash on hand	455.16
Advertising	77.50
Esp. Centra Oficejo, about	170.00
Salable merchandise, about	20.00

722.66

Deficit, about **\$252.33**

KONGRESAJOJ

From The Esperanto Office, Washington, D. C., may be obtained copies of some of the things distributed at the Congress. Congress Books, 50 cents. Base-Ball Guides in Esperanto, 25 cents. The beautiful Congress Badge

as a watch fob, 50 cents. To anyone sending price for these are sent also copies of the various programs, circulars, etc., given to Congress Members.

E. A. OF N. A. DIVISIONAL MEETINGS

During the morning of Thursday, August 18, 1910, the members of the Esperanto Association of North America met by divisions and elected the following General Councilors:

New England Division, Dr. C. H. Fesenden, Newton Centre, Mass.

New York, Mr. H. D. King, 167 Clinton Ave., Brooklyn.

Eastern, Mr. H. T. Hetzel, Cen. M. T. High School, Philadelphia.

Capitol, Rev. James L. Smiley, Annapolis, Md.

Southern, Mr. V. C. Dibble, Jr., 76 Wentworth St., Charleston, S. C.

Ohio Valley, Mr. H. Hall, 9414 Gorman Ave., Cleveland, Ohio.

Central, Dr. B. K. Simonek, 1669 Blue Island Ave., Chicago.

Prairie, Mr. C. J. Roberts, 1920 S. 53rd St., Omaha, Neb.

Southwestern, Dr. E. E. Haynes, Lewis, Kansas.

Rocky Mountain, Dr. F. H. Loud, 1203 N. Tejon St., Colorado Springs.

Western, Mr. W. L. Crissey, Sec'y Portland Commercial Club, Portland, Oregon.

FIRST COUNCIL MEETING

The General Council met at 2 p. m., August 18. The following were present: Councilors King, Roberts, Hall, Haynes, Loud, Smiley, Dibble, and Dr. D. O. S. Lowell, who presented credentials as proxy for Dr. Fesenden.

The Council took cognizance of the fact that the Canadian Division had failed to decide upon a Councilor, and by virtue of the constitutional provision, the Council elected to the vacancy Mr. John M. Geldert, County Court House, Halifax, Nova Scotia.

The following general officers were then elected:

President, Hon. John Barrett.

Vice-President, Dr. H. W. Yemans.

Secretary-Treasurer, Edwin C. Reed.

Executive Committee, Prof. W. J. Spillman, propaganda; Ivy Kellerman-Reed, A. M., Ph. D., examinations; Mr. F. W. Vedder, publications.

It was voted that each of the Executive Committee should propose names for the committees, submitting to General Council for ratification.

It was voted the secretary perfect a plan by which the original numbers in the Association will be preserved.

It was voted that resolutions be drafted and sent to the Secretaries of War and Navy requesting that Esperanto be incorporated in the curricula.

It was voted that the Secretary be paid a

salary of \$1,200 and that he may hire such clerical help as he deems necessary.

E. A. OF N. A. MEETING

As scheduled in the program, the Esperanto Association of North America met at 4 p. m., August 19, 1910. Because the officers had to attend the reception given by the Acting Secretary of State, the meeting adjourned until the following day at 2 p. m.

At the adjourned meeting the chair was taken by the Vice-President. The reports of the Divisional Meetings were read and recorded.

The report of the first meeting of the General Council was read and approved.

The following resolution, signed by all the General Councilors, was read and ordered incorporated in the records:

Al Sinjoro Edwin C. Reed kaj Doktoro Ivy Kellerman-Reed:

La Konsilantaro de E. A. N. A. deziras esprimi al vi sian koran dankon pro la multaj efikaj laboroj faritaj de vi ambaŭ je la preparado por "La Sesa." Ni deziras gratuli vin pro la plena sukceso de tiuj laboroj. Dank' al viaj sindonemaj kaj seninterrompitaj klopodoj La Sesa sukcesegas, kaj Esperanto nun staras sur firma bazo en Usono, sendube ĝi kreskos rapide de la nuna tempo.

Kun altestimo kaj dankemeco, ni estas

Sincere la viaj:

Col. J. C. Cooper, who officially represented the state of Oregon at the Congress, presented an invitation from the Portland Commercial Club and the Esperantists of the Northwest to hold a North American Convention in Portland, Oregon, next year. It was referred to the General Council.

A letter from Mr. Robert Nugent Hickman proposing the production of "Kiel Plaĉas al Vi" in other cities was read. Voted that the Hickman Players be thanked for their diligence and efficiency in the production, and Dr. Ivy Kellerman-Reed for her excellent translation.

A resolution of thanks for the efficient work of the four Esperanto policemen and to the Chief of Police was carried by acclamation.

Votes of thanks were passed to Earl F. Sutherland for the cover design on congress book, of which mention had inadvertently been omitted from the preface, to the Southern Commercial Congress, who use Esperanto so practically, to Mrs. Flora Williams, the newspapers, Mr. Osmena, and such others as had assisted the Secretary.

It was voted that the Esperantists systematize their propaganda, especially with a view to placing Esperanto in the schools. The following statement by Dr. D. O. S. Lowell, Headmaster of the Roxbury Latin School, was read and, by vote of the Association, ordered printed:

"I have often said, in years past, 'If I were the autocrat of education in the United States, I would not allow any child to study a for-

sign tongue till he had a term of Esperanto.' Hitherto there has been a practical difficulty. There has been no school text-book along conventional lines. But now a book-firm of wide reputation, D. C. Heath and Co., have published Dr. Kellerman's Complete Grammar of Esperanto, which solves the problem. In my judgment, that book might well be mastered in the fall term by the class just entering any high school; and I believe the two remaining terms in any language would show as much progress, plus a knowledge of Esperanto, as the three terms without it would show. Let us all who have influence with Boards of Education throughout our land urge that this fall the experiment be tried. Progresemuloj, antaŭen! What schools shall be the first to give to the new language a serious trial?"

An appeal was made for Sustaining Members, in order that the officers might have some assurance of financial support. Twenty-one (whose names will appear in the next number with any others that apply meantime) responded. Col. Cooper, on behalf of the Portland Commercial Club, pledged twenty Sustaining Memberships if the annual meeting next year was voted to Portland, Oregon.

Adjourned.

SECOND COUNCIL MEETING

Held Saturday, August 20, after adjournment of general meeting.

Voted that the financial statement be published each month.

Voted that the propaganda committee outline special common aims for all the members of the Association.

Voted that the General Council tentatively accept the invitation to hold a North American convention in Portland, Oregon, subject to final action, after careful consideration, of details by the General Council.

The publication committee was requested to prepare a propaganda booklet.

A proposition by Dr. A. Rudy to conduct a weekly paper in conjunction with the Association was laid upon the table.

The Council adjourned until next year, business to be conducted meanwhile by correspondence.

AL LA SEPA

Plans for the Seventh International Congress of Esperanto, which was voted to Antwerp, Belgium, a year ago, are already under way. The date is August 20 to 27, 1911. All Americans who plan or wish to attend are requested to write to The Esperanto Office, Washington, D. C. A special trip, including several other European cities, is being planned and will be under the guidance of Mr. and Mrs. Reed. Since Mrs. Reed (Dr. Ivy Kellerman-Reed) can act as chaperon for any young ladies and is well acquainted with Europe, such a tour ought to be very successful.

OPINIONS OF PRESS AND COMMITTEES

NEW YORK CITY

WHEN Mr. Baker addressed the Conference at our church, he spoke to one of the most critical audiences in the United States, but he was master of the situation and held them in his grip for over an hour. He is clear and convincing. He possesses both wit and humor. He is a real teacher, and a splendid entertainer!—(Rev.) ALEXANDER IRVINE, Church of the Ascension, Fifth Avenue and Eleventh Street.

PRINCETON UNIVERSITY

THE RESULT of the lecture was surprisingly successful in making a good impression and in conveying much information about a subject which is still in its childhood, and which, in my judgment, has a great future before it. The students' newspaper on the day following the lecture here commended it in the highest terms for its pleasant style and valuable exposition.—GEORGE MACLOSKIE, (Professor Emeritus).

BESIDES giving a clear and elementary exposition of his subject, Mr. Baker intermingled his remarks with humorous anecdotes which added greatly to a talk interesting in itself. He is an excellent platform speaker.—THE DAILY PRINCETONIAN.

HARRISBURG, PENNSYLVANIA

REGARDING the proportion of his lecture that held his audience, I should say 100 per cent. The lecture was a complete surprise. The unexpected humor held everybody, and although Mr. Baker spoke for a full hour, many people came to me and said they wished he had kept on. Others, entirely capable of judging, said they had never heard a better or more entertaining talk on such a theme. It was a most artistic presentation, and instead of a dry effort, it was a genuine entertainment.—E. M. HOKE.

ITHACA, NEW YORK

CORNELL UNIVERSITY is rather conservative; there was a furious rain storm on, and two or three other lectures that same night. In spite of that we had a very good turn-out, and one that thoroughly enjoyed the wit and pointed arguments that Baker kept making in every sentence. We made up, one might say, in quality what we lacked in quantity, as there were present several of our best men, and representatives from every newspaper in town. When Baker comes again he will have a crowd that will be so large it will embarrass him.—DR. H. B. BESEMER.

LEWIS, KANSAS

WHEN Mr. Baker was here last winter, everybody was pleased. When I say everybody, I mean what I say. Mr. Baker is a very entertaining speaker and infuses a large part of his own breezy personality into what he has to say and interests his audience even when they are not vitally interested in the subject under discussion. Besides this, Mr. Baker possesses a fine reserve that leaves one with a haunting sense of regret that if he had spoken longer one would have heard many more delightful and pertinent things.—DR. ELMER E. HAYNES.

BOSTON PUBLIC LIBRARY

MR. BAKER aroused the good spirits and interest of his audience.—BOSTON HERALD. Arthur Baker, of Chicago, delivered a witty address before a large audience at the Public Library.—BOSTON JOURNAL.

BUFFALO, NEW YORK

ARTHUR BAKER Delights Large Audience at Buffalo Central Y. M. C. A.—Before a large and deeply interested audience Arthur Baker, of Chicago, delivered his famous lecture last night. His address was a departure from what an audience would expect in a lecture on a scientific subject, being of a highly humorous character, and those who were fortunate enough to be present were delighted.—BUFFALO TIMES.

PHILADELPHIA, PENNSYLVANIA

I CONSIDER Mr. Baker one of the very best entertainers I have ever had the pleasure of listening to. While he did not for a moment wander from the subject, he fairly bubbled over with wit. There was not a single dry fact presented—everything was dressed in the most entertaining language. Mr. Baker's power of picturesque description is remarkable. I have never seen more attentive audiences nor audiences more responsive to the points made by the speaker than in the two lectures which I arranged for Mr. Baker in Philadelphia and Chester.—HENRY W. HETZEL, President Philadelphia Esperanto Society.

ERIE, PENNSYLVANIA

A FINE LECTURE.—Mr. Baker made an excellent impression in Erie. His address at the Chamber of Commerce was pronounced one of the best ever heard there.—ERIE TIMES.

AN INTERESTING LECTURE.—People had to stand up in all parts of the assembly room. The audience included lawyers, doctors, teachers and other professional men, with a large number of ladies and girls. Many of them had heard Mr. Baker before and knew that they would be treated to a pleasing address.—ERIE DISPATCH.

THAT was the best thing we have had here for a long time." The foregoing remark, made by an officer of the Chamber of Commerce at the close of a snappy talk last evening, voiced the pleasure and appreciation with which Arthur Baker's lecture was heard by an audience which packed the lecture room to the doors.—ERIE HERALD.

CHESTER, PENNSYLVANIA

IHAD the pleasure of hearing Mr. Baker lecture three times—once to our high school students and teachers, and twice to mixed audiences of men and women. He succeeded by his witty and humorous way of putting things, in turning what most people would expect to be a dry lecture into an enjoyable evening of information presented entertainingly.—E. W. SHEFFIELD, Secretary Y. M. C. A.

ALFRED COLLEGE, NEW YORK

THE LECTURE was not the work of an amateur, but of a master hand.—ALFRED SUN.

CORNELL UNIVERSITY, ITHACA, N. Y.

EDITOR BAKER didn't dive head first into his subject, but swam across to it by a circuitous route which highly elated the audience, judging by the rounds of applause and the ripples of laughter.—ITHACA DAILY NEWS.

SALT LAKE CITY, UTAH

ARTHUR BAKER, the Chicago editor and lecturer, spoke before a large audience in the reading rooms at the Commercial Club Building. The lecture was highly interesting, and throughout his discourse Mr. Baker had the undivided attention of the audience.—SALT LAKE TRIBUNE.

COLORADO SPRINGS, COLORADO

MR. ARTHUR BAKER lectured in this city in February, 1910, and also delivered an address to the High School students. I was a member of his audience each time, and can report unreservedly that each was a distinct success. His audience was kept in pleasurable attention from beginning to end.—F. H. LOUD (Professor of Astronomy).

WHEELING, WEST VIRGINIA

NOTED LECTURER Makes a Fine Address Here. Mr. Baker is a charming talker and both instructed and amused his attentive hearers.—WHEELING INTELLIGENCER. . . . Mr. Baker delivered a most excellent lecture.—WHEELING REGISTER. . . . One of the most interesting lectures ever heard in Wheeling.—WHEELING NEWS.

MANCHESTER, NEW HAMPSHIRE

LECTURE AND ENTERTAINMENT—Arthur Baker, of Chicago, lectured before the Manchester Institute of Arts and Sciences last night. Mr. Baker is a very entertaining speaker and was listened to with close attention, and it was the unanimous opinion that his lecture was one of the most helpful experiences of the club.—MANCHESTER UNION.

TACOMA, WASHINGTON

MR. BAKER'S lecture is very interesting from beginning to end, and he mixes humor with the more serious parts so cleverly that one cannot help being interested. Not a dry sentence in the whole lecture.—LEHMAN WENDELL.

CEDAR RAPIDS, IOWA

MR. BAKER lectured here in May, 1910, under the auspices of the state association. His lecture was given at the auditorium of the Public Library, a room seating about 300. He made such an impression that, if he were to speak here again, I think we could, without difficulty, give him an audience of 1,500 or more. I never saw an audience more responsive to the mood of the lecturer than were the people who heard Mr. Baker. He put them in tune with himself in his first words, and during the entire evening lecturer and audience were in perfectly close touch. I attribute this in part to Mr. Baker's fine and most original vein of humor—for he is certainly a humorist of high order—but there is, of course, more than that to it. Whatever the cause, however, it is certain that Mr. Baker has, in a most remarkable degree, the ability to hold and interest an audience.—JAMES ELLIS GOW, Professor of Geology, Coe College.

CLEVELAND, OHIO

IT GIVES me great pleasure to state that I personally consider Mr. Baker an ideal platform speaker, who admirably combines the art of amusing and at the same time of interesting his hearers. His lecture at the public library in our city has been, according to the almost unanimous opinion of those who had the pleasure of listening to Mr. Baker's talk, a great success.—EMIL KARPOWSKY.

SPRINGFIELD, OHIO

MR. BAKER is, in his own peculiar field of conversational humorist, certainly without many equals. His platform work, like his private conversation, sparkles and scintillates with clever hits, always amusingly expressed. I can join with many others in heartily recommending him as an entertainer.—H. K. RANDALL, Wittenberg College.

MYSTIC, CONNECTICUT

THOSE who came to hear Mr. Baker's lecture expecting to hear a dry, scientific discussion were agreeably disappointed. He has a happy faculty of keeping his auditors, old and young, entertained while he instructs in a novel and simple manner. Everyone who came was charmed with his manner of delivery and the time passed all too rapidly.—EDWARD PERKINS CLARKE.

PORTLAND, MAINE

THE LECTURE by Mr. Arthur Baker of Chicago was the most entertaining one we had listened to in the five years since our society was organized.—DANA W. FELLOWS (President), HERBERT HARRIS (Secretary), Esperanto Society.

BOISE, IDAHO

BEFORE a large and cultured audience at the Y. M. C. A., Mr. Baker gave a lecture that was at once illuminative, entertaining and inspiring. He approached his subject from a most original standpoint. The lecture was sprinkled with bursts of wit and humor that kept the audience jolly, and as an entertainment was far out of the usual run of public functions of the kind. His visit has been an educational and literary treat to all who had the pleasure of hearing him.—THE STATESMAN.

UNIVERSITY OF OKLAHOMA

MR. ARTHUR BAKER lectured to the student body and faculty of this university in February, 1910, and was thoroughly enjoyed by all who heard him. The audience, which I may say was above the average in point of intelligence as well as in critical ability—for the university lecture course annually brings some of the very best men on the American platform to our city—was openly enthusiastic. He was abundantly appreciated and drew numerous rounds of applause for his frequent sallies of wit and humor, and his telling points. As an entertainer and instructor, Mr. Baker ranks very high in the estimation not only of myself but of all who were present. He makes a splendid appearance on the platform, is apparently perfectly at home there, and succeeds admirably in securing the sympathy and attention of his audience. I heartily recommend him to any body desiring an instructive as well as an entertaining lecture.—H. H. LANE, Professor of Biology.

Ce P Koro de Europe (Privat).....	20	La Mopso de Lia Onklo (Chase).....	20
Cu Unu Lingvo Internacia au Tri (Couturat).....	15	Morala Edukado de la Popola Infano....	30
Cu Li? (Dr. Vallienne).....	1.20	Nau Historioj pri la Autoritato (Multatuli).....	10
Deveno kaj Historio de Esperanto (Zamenhof).....	20	Nevo Kiel Onklo (Schiller-Lambert)....	30
Diversaĵoj (Lallemant-Beau).....	45	A Norman Conquest (Wm. Morrison)..	15
Don Juan (Moliere-Boirac).....	45	Ordo de Diservo (Rust).....	20
Don Kihoto (Cervantes-Pujula).....	10	Paĝoj el la Flandra Literaturo (Seynaeve kaj Van Melckebeke).....	45
Dr. Jekyll kaj Sro. Hyde (Mann, Morrison).....	40	Patroj kaj Filoj (Turgenev-Kabe).....	75
Duomurda (Johanino Flourens).....	15	Perfekta Edzino (De Leon-Loira).....	60
Eĉ en Doloro Ni Estu Ĝojaj (Kamm-Ramo).....	30	Personaj Nomoj (No. 10,072).....	25
Edziĝo Malarangita (Inglada).....	20	Plena Verkaro—Libro Tria (Devjatnin)..	50
El la Biblio (Zamenhof).....	10	Pola Antologio (Kabe).....	60
El Dramoj (Zamenhof).....	10	Praha; ilustrita gvidlibro por turistoj...	20
Elektitaj Fabeloj de La Fontaine (Valliant).....	25	La Predikanto (Zamenhof).....	25
Elektitaj Fabeloj (Grimm-Kabe).....	55	Pri Apendicito (Morris-Besemer).....	10
El Komedioj (Zamenhof).....	10	Proverbaro Esperanta (Zamenhof).....	55
Eneido (Virgil-Vallienne).....	90	Provo de Marista Terminaro (Rollet d l'Isle).....	50
En Malliberejo (Ĉirikov-Kabe).....	15	Prozo kaj Versoj (Inglada).....	60
Esperantaj Prozaĵoj (Kelkaj Aŭtoroj)..	75	La Psalmaro (Zamenhof).....	75
Esperanta Sintakso (Fruetier).....	45	La Rabistoj (Schiller-Zamenhof).....	65
Esperanto Teacher (Helen Fryer).....	25	Rekontoj pri Feinoj (Perrault-Sarpy)....	30
Fabeloj de Andersen (Skeel-Gjorling)....	10	Reĝo de la Montoj (About-Moch).....	1.05
La Faraono (Prus-Kabe).....	2.05	Revizoro (Gogol-Zamenhof).....	50
In three volumes; any one volume.....	70	Rip Van Vinkl (Irving).....	25
La Fianĉiniĝo de Sovagulineto (Bok-sano).....	20	Robinsono Kruso (Defoe-Mason).....	50
Frenezo (Pujula-Valles).....	30	La Rompantoj (Pujula-Valles).....	30
Fundamenta Krestomatio (Zamenhof).....	1.10	Rusaj Rakontoj (Sibirjak-Kabanov).....	10
In half leather binding.....	1.50	Sakproblemoj (Paluzie).....	90
La Funda de l' Mizero (Sieroszewski-Kabe).....	25	Sentencoj de Salomeno (Zamenhof).....	45
Gulliver en Liliputlando (Swift-Inman)..	45	Sub la Meznokta Suno (Wendell).....	60
Gvidlibro de Gibraltaro (Edwards).....	20	ŝi Kliniĝas por Venki (Goldsmith-Motteau).....	50
Horacio (Macaulay-Bicknell).....	25	Solvo de la Problemo de Lingvo Internacia.....	30
Ifigenio en Taurido (Goethe-Zamenhof)..	65	Songoj de Scipio (Cicero-Runeberg).....	10
Imenlago (Storm-Bader).....	25	Vojaĝo Interne de Mia Ĉambro (Meyer).....	25
La Interrompita Kanto (Orzeszko-Kabe)..	25	La Virineto de la Maro (Andersen-Zamenhof).....	45
Internacia Krestomatio (Kabe).....	40	La Ventego (Shakespeare-Motteau).....	75
International Language; Past, Present and Future (W. J. Clark).....	1.05		
Inter Blinduloj (Javal-Javal).....	60		
Japanaj Rakontoj (Ĉif Toŝio).....	20		
La Jeso de Knabinoj (Moratin-Maclean).....	20		
Jolanto (Hertz-Runeberg).....	45		
Julio Cezaro (Shakespeare-Lambert).....	60		
Kanto de Triumfanta Amo (Turgenev-Fiŝer).....	20		
Kastelo de Prelongo (Vallienne).....	1.20		
Kial Ili Estas Famaj (Feydeau-Dore)....	15		
Kiel Ni Plibeligos la Vivon? (Anonymous).....	20		
La Kolomba Premio (Dumas-Papot).....	20		
Kolorigisto-aerveturanto (Godineau).....	15		
Komunista Manifesto (Marx-Baker).....	50		
La Kormalsanoj (Burwinkel-Kunschert)..	35		
Kvar Evangelioj (Laisney).....	50		
Lauroj (Kelkaj Aŭtoroj).....	65		
Legolibreto (Borel).....	10		
Libro de l' Humorajo (Paul de Lengyel).....	75		
Marta (Orzeszko-Zamenhof).....	1.05		
Malgrandaj Pensoj pri Grandaj Demandoj (Dombrovski).....	65		
Misteroj de Amo (Nadina Kolovrat).....	35		
Mistero de Doloro (Gual-Pujula).....	60		
Monadologio (Liebnitz-Boirac).....	20		

KORESPONDADO

P Sro. Farnsworth Wright, 507 West 4th Street, Reno, Nevada.

Sro. John Vich, P. O. Box 184, Cleveland, Ohio, U. S. A., deziras korespondi kun gesamideanoj en ĉiuj landoj per ilustritaj p. k., aŭ leteroj pri Arkeologio, Biblioteko, Etnologio, Filatelo, Numismatiko, Religio aŭ sen Religio. Kolektas ilus. p. k. ofic. p. k., novajn aŭ malnovajn, monerojn malnovajn, poŝtmarkojn; librojn kaj ĵurnalojn pri Arkeologio, Etnologio, monerojn, poŝtmarkoj; kaj esperantajn librojn kaj ĵurnalojn. Internacia ilus. p. k., ofic. p. k., poŝtmarkojn, Esp. ĵurnalojn, kaj Anglajn ĵur. pri. Arkeologio, poŝtmarkoj kaj moneroj por similaj en aliaj lingvoj. Aĉetos ĉiujn Esp. ĵur kaj librojn kiuj estis eldonitaj antaŭ la jaro 1903, por kiuj mi volonte pagos altan prezon. Ĉiuj presejoj kaj vendistoj de Esp. libroj kaj ĵur. estas petataj ke ili sendu al mi katalogojn de Esp. libroj kaj specimenojn de Esp. ĵurnaloj por kiuj mi pagos.

Oran Burk, Box 222, Aline, Okla.

P Sino. H. W. Buckingham, North Haven, Conn.

P Sro. John C. Vasselín, Blossburg, Tioga County, Pa.

Sro. William Wilson, Bardstown, Ky.

P Sro. S. Williamson, 4 Lovell Court, South Irving St.

Worcester, Mass.

Fino: Katherine M. Sullivan, 122 North Hope St., Los Angeles, Cal.

P Sro. John Kaiserdt, Jr., Montgomery, Minn.

Sro. A. Duff, La unua kaj sola Esperanta ĉapelisto por viroj, en Usono. 1424 Fifth Ave., bet., 116th and 117th Sts., 136 Lenox Ave., near 116th St. Subway Station, New York.

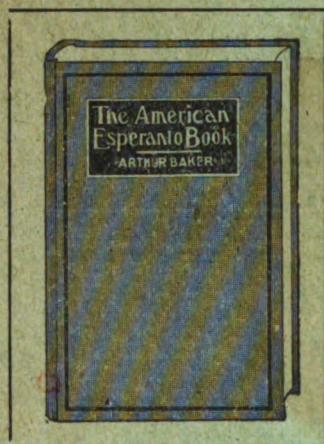
The American Esperanto Book

The Book That Made This Magazine

For over three years The American Esperanto Book has exceeded the sales of all other Esperanto text books in America, and the profits have been devoted to Esperanto propaganda and the support of this magazine. The only book written especially for Americans, with a strictly American circulation.

Pronunciation: Clearly explained, with keys and exercises. No teacher needed.

Grammar: The original international rules, with translation; a careful analysis from the viewpoint of the person of moderate education.

Exercises: Forty-two standard international exercises, by Dr. Zamenhof, author of Esperanto. Each has vocabulary notes and translation.

Vocabularies: Esperanto-English, complete, 76 pages; English-Esperanto, selected, 54 pages.

PRICES, COMBINATIONS AND CLUB RATES

Standard Edition, cloth bound, postpaid for \$1.00. <i>In clubs of five or more, .75</i>	\$1.50
With year's subscription to <i>Amerika Esperantisto</i> ..... <i>The Combination in clubs of five or more, \$1.20.</i>	
American Esperanto Book in Flexible Leather, \$1.25. <i>In clubs of five or more, \$1.00</i>	1.75
With year's subscription to <i>Amerika Esperantisto</i> ..... <i>This Combination in clubs of five or more, \$1.40</i>	
The same book (same plates and pages) printed on thin bible paper, with paper cover, is <i>never</i> sold, but is given free with a year's subscription to <i>Amerika Esperantisto</i> at..... <i>In clubs of five or more, .75</i>	1.00
This paper-covered edition is excellent for class work where cheapness and completeness are both desired. It has the necessary <i>vocabularies</i> , and with the magazine, there is much available <i>reading matter</i> . Given with a six months' subscription at..... <i>In clubs of five or more, .45</i>	.60

To Esperanto Clubs, and to responsible persons wishing to form clubs, we supply quantities of The American Esperanto Book, with magazine Subscription Cards, *on account*, to be paid for as sold. Nine-tenths of the Esperanto clubs in America use this book, and find it convenient to keep a supply on hand without investment. Unsold copies are always returnable.

AMERICAN ESPERANTIST COMPANY

700 East Fortieth Street,

CHICAGO